БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭН

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой Обкомой, БМАССР-эй Верховно Советэй ба ВКП(б)-гэй Улан-Удын Горкомой орган.

№ 85 (4977)
Среда
Апрелиин 24
1946 он

Сэн 20 мүнгэн

Эрэгтэй ба эмэгтэй колхознигууд, эрэгтэй эмэгтэй таряашад, МТС болон совхозуудай эрэгтэй эмэгтэй хүдэлмэришэд, агрономууд болон хүдөө ажалай бүхы хүдэлмэрилэгшэд! Хабарай тарилгые жэшээтэ һайнаар үнгэргэе! 1946 ондо ороо һото болон техническэ культурануудай ургасые нилээд ехээр дээшэлүүлхэ ябадалые туйлая! Орондоо эдеэ хоол болон түүхэй эдые ехээр үгэе!

(ВКП(б)-гэй ЦК-гэй уряалнуудһаа).

1946 оной майн 1-дэ зорюулагдаһан ВКП(б)-гэй ЦК-гэй УРЯАЛНУУД

1. Бүхы оронуудай ажалшадай дайшалхы хүсэнүүдые хаража үзэхэ үдэр болохо—Майн 1 мандаха болтогой!

2. Бүхы дэлхэй дээрэ бата найдамтай эб найрамдал тогтоохын түлөө тэмсэжэ байһан бүхы арадуудта амар мэндэ! Бүгэдэниитын эб найрамдал ба аюулгүй байдалые хангахын түлөө тэмсэл соо энхэ амгалан байдалда дуратай гүрэнүүдэй хамтын барисаа мандаха болтогой!

3. Немецкэ богоолшологшодой дарлалһаа хэтэ мүнхэдөө сүлөөлэгдэһэн ахадүү славянска арадуудта амар мэндэ!

4. Бүхы оронуудай ажалшад! Фашизмые үгы хэхын түлөө тэмсэгты! Арадуудай хоорондо дайсан харша үзэл түрүүлжэ байһан хархис хара үзэлтэн ба фашистска хара хүсэлгүүдые уулалан элирүүлэгты! Эбтэ амгалан байдалай хэрэгые сахижа хаража байгты!

5. Арадуудай эбтэ амгалан ажаһуудалдань шэнэ дайн сэрэгые һүжэрөөгшэдэй аюул ерүүлхэ ябадалые гаргахагүйбди! Илажа абаһан эб найрамдалые сахихадаа һэрэмжэтэй байхабди!

6. Бүгэдэниитын эб найрамдал болон арадуудай аюулгүй байдалай бата найдамтай түшэг тулгуури болохо—Советскэ Союз мандаха болтогой!

7. Агууехэ советскэ арад, илагша арад алдаршаг лэ!

8. Манай Эхэ ороной эрхэ сүлөө ба бэеэ даанхай байдалые аршалжа абаһан ба дайсанаа даража, илалта туйлаһан геройческа Улаан Арми алдаршаг лэ!

9. Советскэ Союзай хуурай газарай, агаарай сэрэгэй ба далайн сэрэгэй хүсэнүүдэй сэрэгшэд! Советскэ арадай энхэ амгалан ажалые һэрэмжэтэйгээр сахижа байгты! Өөһэдынгөө сэрэгэй болон политическэ эрдэмые саг үргэлжэ нарижуулжа байгты! Эсэгэ ороноо хамгаалгын агууехэ дайнай дүй дүршэлые шудалагты!

10. Советскэ хилэнүүдэй хёрхо хурса хамгаалшад, манай алдарта пограничнигууд мандаха болтогой!

11. Энхэ амгалан зохёохы ажалдаа бусажа ошоод байһан Улаан Армиин албанһаа табигдаһан сэрэгшэдтэ амар мэндэ!

12. Манай Эхэ ороной эрхим хүбүүд болохо—Советскэ Союзай Геройнууд ба Социалистическэ Ажалай Геройнууд алдаршаг лэ!

13. Хүдэлмэришэд, таряашад, советскэ интеллигенци! Арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ табанжалэй түсэбые дүүргэхын ба үлүүлэн дүүргэхын түлөө, арад ороной материальна ба культурна байдалай хэмжээе улам саашань дээшэлүүлхын түлөө тэмсэгты!

14. Советскэ Союзай ажалшад! Дайн сэрэгээр ушаруулагдаһан шархануудые түргэнөөр эдэгээе, ажаүйлэдбэри ба хүдөө ажалые һэргээн бодхоожо, дайнай урда тээхи хэмжээһээнь үлүү гаргая! Шэнэ табанжалэй түсэбые дүүргэхын ба үлүүлэн дүүргэхын тулада бүхы хүсэеэ гаргая!

15. Советскэ Союзай ажалшад! һарынгаа ба квартальна түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө, шэнэ табанжалэй түрүүшын жэлэй — 1946 оной түсэбүүдые дүүргэхын ба үлүүлэн дүүргэхын түлөө социалистическэ мүрысөөе үргэнөөр дэлгэрүүлэгты!

16. Хара металлургиин эрэгтэй эмэгтэй хүдэлмэриш-д, инженернүүд болон технигүүд! Металл гэшэ арадай ажахын бүхы һалбаринуудые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ ябадалай үндэһэ һууринь мүн. Орондоо шэрэм, булад, прокадые улам ехээр үгэе!

17. Үнгэтэ металлургиин эрэгтэй эмэгтэй хүдэлмэришэд, инженернүүд болон технигүүд! Үнгэтэ ба хомор металлнуудые бүтээн гаргаха ябадалые улам ехэ болгогты!

18. Нүүрһэнэй ажаүйлэдбэриин эрэгтэй эмэгтэй хүдэлмэришэд, инженернүүд болон технигүүд! Нүүрһэ малтажа абаха ябадалые дээшэлүүлэгты! Оронойнгоо арадай ажахын эрилтые түлишөөр хангагты!

19. Нефтяной ажаүйлэдбэриин эрэгтэй эмэгтэй хүдэлмэришэд, инженернүүд болон технигүүд! Нефть малтажа абаха болон болбосоруулха ябадалые улам ехэ болгогты! Ажаүйлэдбэри, хүдөө ажал болон транспортые горючяар таһалдалгүй хангажа байгты!

20. Электростанциинуудай эрэгтэй эмэгтэй хүдэлмэришэд, инженернүүд болон технигүүд! Шэнэ шэнэ электростанциинуудые барижа түргэнөөр ашаглалгада оруулагты! Энергиин хүсэ шадалые улам ехэ болгогты! Оронойнгоо арадай ажахые электроэнергеэр таһалдалгүй хангажа байгты!

21. Машино-бүтээлгын ажаүйлэдбэриин эрэгтэй эмэгтэй хүдэлмэришэд, инженернүүд болон технигүүд! Машинануудые бүтээжэ гаргаха ябадалые саг үргэлжэ нэмээжэ байгты! Советскэ машино-бүтээлгын шанарые хангагты!

22. Станок-бүтээлгын ба инструментальна заводуудай эрэгтэй эмэгтэй хүдэлмэришэд, инженернүүд болон технигүүд! Бүтээсэ ехэтэй станогууд болон багажа зэмсэгүүдые бүтээн гаргаха ябадалые дэлгэрүүлэгты! Советскэ станок-бүтээлгын техникые эсэхэ сусахые мэдэнгүйгөөр нарижуулжа байгты!

23. Электро-ажаүйлэдбэриин эрэгтэй эмэгтэй хүдэлмэришэд, инженернүүд болон технигүүд! Турбогенераторнууд, электровозууд, электромоторнууд болон электрын түхеэрэлгэнүүдые улам ехээр бүтээжэ гаргагты!

24. Транспортна машино-бүтээлгын заводуудай эрэгтэй эмэгтэй хүдэлмэришэд, инженернүүд болон технигүүд! Паровозуудые ба вагонуудые олоор бүтээжэ гаргагты! Түмэрзамай транспортые түргэнөөр һэргээн бодхоожо, улам саашадаа хүгжэхэ ябадалыень хангагты!

25. Автомобильна ажаүйлэдбэриин эрэгтэй эмэгтэй хүдэлмэришэд, инженернүүд болон технигүүд! Орондоо автомобильнуудые олоор үгэгты! Шэнэ янзын ашаанай ба хүнгэн автомашинануудые бүтээн гаргаха ябадалые түргэнөөр шудалагты!

26. Хүдөө ажалай машино-бүтээлгын эрэгтэй эмэгтэй хүдэлмэришэд, инженернүүд болон технигүүд! Тракторнууд болон хүдөө ажалай машинануудые бүтээн гаргалгые ехэ болгогты! Хүдөө ажалай механизациин улам саашаа ургаха ябадалые хангагты!

27. Сэрэгэй ажаүйлэдбэриин эрэгтэй эмэгтэй хүдэлмэришэд, инженернүүд болон технигүүд! Советскэ Союзай зэбсэгтэ хүсэнүүдые тон шэнэ янзын сэрэгэй техникээр баяжуулан хангагты! Продукциингаа шанарые һайжаруулагты!

28. Химическэ ажаүйлэдбэриин эрэгтэй эмэгтэй хүдэлмэришэд, инженернүүд болон технигүүд! Хүдөө ажалда хэрэгтэй минеральна үтэгжүүлгын зүйлнүүдые ехээр үгэгты! Арадай ажахын эрилтые химическэ ажаүйлэдбэриин продуктнуудаар хангагты!

29. Судно-бүтээлгын ажаүйлэдбэриин эрэгтэй эмэгтэй хүдэлмэришэд, инженернүүд болон технигүүд! Советскэ державамнай хүсэтэй ба түгэс ехэ флодтой байха ёһотой. Шэнэнүүд корабльнуудые түргэнөөр бүтээгты!

30. Эрэгтэй эмэгтэй хүдэлмэришэд, инженернүүд болон технигүүд—барилгашад! Фабриканууд, заводууд, шахтанууд, электростанциинууд, гэр байранууд болон культурна эмхи зургаануудые түргэнөөр һэргээн бодхоожо ба шэнээр баригты! Капитальна барилгын табанжалэй түсэбые болзорһоонь түрүүн дүүргэхын түлөө тэмсэгты!

31. Барилгын материалнуудай ажаүйлэдбэриин эрэгтэй эмэгтэй хүдэлмэришэд, инженернүүд болон технигүүд! Цемент, ханын материалнууд, шэл болон хушалтануудые ехээр бүтээжэ гаргагты! Предприятинууд, гэр байранууд, культурна эмхи зургаануудые һэргээн бодхоохо ба шэнээр бариха ажалда туһалагты!

32. Ой модоной ажаүйлэдбэриин эрэгтэй эмэгтэй хүдэлмэришэд, инженернүүд болон технигүүд! Модо бэлэдхэл ба шэрэлгые ехэ болгогты! Модо урадхуулгые түргэнөөр ба гээлтэгүйгөөр ябуулагты! Арадай ажахын эрилтые модон материалаар таһалдалгүйгөөр хангажа байгты!

33. Целлюлозно болон саарһанай ажаүйлэдбэриин эрэгтэй эмэгтэй хүдэлмэришэд, инженернүүд болон технигүүд! Дайсанай һандаргаһан целлюлозно-саарһанай заводууд болон фабрикануудые түргэнөөр һэргээн бодхоогты! Саарһа бүтээн гаргалгые саг үргэлжэ дээшэлүүлжэ ба шанарыень һайжаруулжа байгты!

34. Бүд нэхэлгын ба хүнгэн ажаүйлэдбэриин эрэгтэй эмэгтэй хүдэлмэришэд, инженернүүд болон технигүүд! Эд бүд, трикотаж, хубсаһа хунар, гутал ба үргэн хэрэглэлэй бусад товарнуудые бүтээн гаргаха ябадалые али болохоор ехэдхэгты! Продукциингаа шанарыень һайжаруулагты!

35. Эдеэ хоолой ажаүйлэдбэриин эрэгтэй эмэгтэй хүдэлмэришэд, инженернүүд болон технигүүд! Улад зондо хэрэгтэй эдеэ хоолой продуктнуудые бүтээн гаргалгые али болохоор ехэдхэжэ, шанарыень һайжаруулагты!

36. Нютагай ажаүйлэдбэриин болон олзобориин кооперациин эрэгтэй эмэгтэй хүдэлмэришэд, инженернүүд болон технигүүд! Үргэн хэрэглэлэй ба гэр соо хэрэглэгдэхэ эд бараа бүтээн гаргаха ябадалые улам ехэ болгожо, шанарыень һайжаруулагты! Нютагай ресурснуудаа үргэнөөр хэрэглэгты! Нютагай барилгын материалнуудые бүтээжэ гаргаха ябадалые үргэдхэгты!

37. Советскэ худалдаа-наймаанай коопераци болон олониитын эдеэ хоолой хүдэлмэрилэгшэд! Советскэ эд хэрэглэгшэдые хангаха ябадалые һайжаруулагты! Город болон хүдөө нютагуудта культурна советскэ худалдаа-наймаае дэлгэрүүлэгты!

38. Эрэгтэй эмэгтэй колхознигууд, эрэгтэй эмэгтэй таряашад, МТС болон совхозуудай эрэгтэй эмэгтэй хүдэлмэришэд, агрономууд болон хүдөө ажалай бүхы хүдэлмэрилэгшэд! Хабарай тарилгые жэшээтэ һайнаар үнгэргэе! 1946 ондо ороо һото болон техническэ культурануудай ургасые нилээд ехээр дээшэлүүлхэ ябадалые туйлая! Орондоо эдеэ хоол болон түүхэй эдые ехээр үгэе!

39. МТС болон совхозуудай трактористнууд, комбайнернууд, механигууд! Тракторна болон машинно паркын хүдэлмэрие һайжаруулагты! Газар элдүүрилгын шанарые дээшэлүүлэгты! Үндэр ехэ ургаса абахадань колхозууд болон совхозуудта туһалагты!

40. Эрэгтэй эмэгтэй колхознигууд, эрэгтэй эмэгтэй таряашад, совхозуудай эрэгтэй эмэгтэй хүдэлмэришэд, зоотехнигүүд болон ветеринарнууд! Малажалай ашаг шэмэ үгэлгые дээшэлүүлэе! Адуу малайнгаа тоо толгойе нилээд олошоруулха ябадалые туйлая! Орондоо малажалай продуктнуудые ехээр үгэе!

41. Советскэ түмэрхаргышад! Оронойнгоо арадай ажахыда хэрэгтэй ашаануудые хаһа саг соонь шэрэжэ абаашаха ябадалые хангагты! Вагонуудта ашаа тээлгые ехэ болгожо, тэдэниие хурданаар ябуулагты! Түмэрзамай транспортын хүдэлмэридэ шэнэ шэнэ амжалтануудые туйлагты!

42. Далайн ба гол мүрэнэй флодой хүдэлмэрилэгшэд! Оронойнгоо арадай ажахыда хэрэгтэй ашаануудые түргэнөөр шэрэжэ абаашагты!

43. Хэлхеэ-холбооной хүдэлмэрилэгшэд! Почто, телеграф, телефон, радиогой хүдэлмэрие али болохоор һайжаруулагты!

44. Советскэ наукын хүдэлмэрилэгшэд! Шэнэ шэнэ уралан зохеолго, шэнжэлэн үзэлгэ хэжэ ба шэнэ юумэ нээжэ, наука болон техникые баяжуулагты! Оронойнгоо арадай ажахын бүхы һалбаринуудта саашадаа техническэ дэбжэлтые хангая!

45. Советскэ литература болон искусствын хүдэлмэрилэгшэд! Агууехэ советскэ арад зонойнгоо нэрэ-түрэдэ хүрэмөөр уран һайхан зохеолнуудые зохёон байгуулагты! Өөһэдынгөө мэргэжэлые нарижуулагты!

46. Эрэгтэй эмэгтэй багшанар, арадай гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэд! һургуулида хүүгэдые эрдэмдэ һургаха шанарые дээшэлүүлэгты! Эрдэмтэй ба культурна советскэ хүнүүдые, социалистическэ Эхэ оронойнгоо партиодуудые һурган хүмүүжүүлэгты!

47. Медицинскэ хүдэлмэрилэгшэд! Эмнэлгын ба санитарна эмхи зургаануудай хүдэлмэрие һайжаруулагты! Улад зондо медицинскэ туһаламжа үзүүлхэ ажалай шанарые дээшэлүүлэгты! Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай болоһон саг соо советскэ медицинын олоһон дүй дүршэлые хамгаджа, үргэнөөр хэрэглэгты!

48. Советскэ эмхи зургаануудта албахаагшад! Советскэ хуулинуудые нарин нягтаар дүүргэхын түлөө тэмсэгты! Ажалшадай эрилтэнүүдтэ анхаралтай һэргэгээр хандагты! Советскэ албан газарай хүдэлмэрие һайжаруулагты!

49. Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай инвалидууд болон Улаан Армиин сэрэгшэдэй бүлэнэр тухай оролдолго болбол бүхы советскэ патриодуудай арюун уялгань мүн. Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай инвалидуудые ажалда оруулха ба байра байдалаар түбхинүүлхэ ябадалые хангая! Улаан Армиин боецүүд болон офицернүүдэй бүлэнэрые бүгэдэниитын анхаралаар хүреэлэе!

50. Советскэ Союзай ажалшад! Манай арадай эрхэ сүлөө ба зол жаргалай түлөө ами бэеэ үгэһэн сэрэгшэдэй бүлэнэр тухай саг үргэлжэ оролдожо байя!

51. Советскэ профсоюзууд! Арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ табанжалэй түсэбые дүүргэхэ ба үлүүлэн дүүргэхын түлөө, ажалшадай материальна ба культурна ажабайдалай хэмжээе саашадань дээшэлүүлхын түлөө тэмсэгты!

52. Манай ороной политическэ, ажахын ба культурна ажабайдалда эдибхитэйгээр хабаададсажа байгаа советскэ эхэнэрнүүд мандаха болтогой!

53. Советскэ хүбүүд ба басагад! Мүнөө сагай техникэ, наука ба культурые эсэхэ сусахые мэдэнгүйгөөр шудалагты! Эхэ оронойнгоо аша туһада эршэтэй шангаар ажаллагты!

54. Советскэ һургуулида һурагшад! Комсомолецууд ба комсомолконууд! Пионернүүд ба пионеркэнүүд! Эрдэм шудалагты, Ленин—Сталинай хэрэгэй түлөө хатуу зоригтой тэмсэлшэд болохоор бэеэ бэлдэгты!

55. Коммунистнууд ба комсомолецууд! Ажахы ба культурын шэнэ хүсэтэ дэбжэлтын түлөө, советскэ гүрэнэй хүсэ шадалые саашадань бүхэжүүлхын түлөө тэмсэгшэдэй түрүүшын зэргэдэ жагсажа ябагты!

56. Манай агууехэ Эхэ орон болохо — Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союз мандаха болтогой!

57. СССР-эй арадуудай ахадүүгэй холбоо ба эбдэршэгүй хани барисаан мандаха болтогой!

58. Манай илалтануудые зоригжуулагша ба эмхидхэгшэ—Бүхэсоюзна Коммунистическэ большевигүүдэй Парти мандаха болтогой!

59. Ленинэй туг доро, Сталинай уларидалгаар ябажа, советскэ Эхэ оронойнгоо шэнэ бадаратга тээшэ, манай орон дотор коммунизмын бүрин илаха тээшэ урагшаа дабшая!

Бүхэсоюзна Коммунистическэ (большевигүүдэй) Партиин Центральна Комитет

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Хабарай тарилгада коммунистнуудай хабаадалга

Закаменай аймагай Хамниин сомоной Молотовой нэрэмжэтэ колхозой дэргэдэхи партийна эхин организациин секретарь нүхэр А. Дамбаевтай хөөрэлдөөн

Хабарай тарилгые амжалтатайгаар үнгэргэхэ ябадал хадаа партийна организацинуудай гол зорилго гэжэ манай коммунистнууд мэдэдэг байна. Тиимэhээ манай коммунистнууд таряан ажалдаа гол анхаралаа табиhан байна. Таряан ажал тухай асуудалнууд партийна суглаануудэрэ олон дахин зүбшэн хэлсэгдэhэн байна. Тиин энэ асуудалые зүбшэн хэлсэhэнэйнгээ hүүлээр баталжа абаhан шиидхэбэринүүдээ бэелүүлхын тулада ехэхэн хүдэлмэри хэдэг байнабди.

Таряан ажал дээрэ хүдэлмэрилдэг коммунистнуудай ба комсомолецуудай өөhэдынгөө бэсэр жэшээ харуулжа, социалистическэ мүрысөөе үргэнөөр эмхидхэhэнэй аша үрээр манай колхоз хабарай тарилгын бэлэдхэлые эрхим шанартайгаар аяар февралиин 10-ай үдэр аймаг соогоо түрүүлэн дүүргэhэн байна.

Манай коммунистнуудай олонхидонь агитаторнуудаар хүдэлмэрилжэ байха юм. Эдэнэр халаа олон жэлдэ агитаторнуудаар хүдэлмэрилжэ, ехэхэн дүршэлтэй болоо. Эдэнэр колхозникуудай дунда агитационно-ойлгуулламжын хүдэлмэриие илангаяа мүнөө хабарай тарилгын үедэ үргэн далайсатайгаар ябуулжа эхилээ.

hаяхан партийна суглаан боложо, энэ суглаан дээрэ «дүрбэдэхи сталинска табанжэлэй түсэб ба агитаторнуудай зорилгонууд» гэhэн асуудал зүбшэн хэлсэхэ зуураа, агитаторнуудай үмэнэ СССР-эй Верховно Соведэй сессеэр баталагдаhан сталинска табанжэлэй түсэбые колхозникуудта ойлгуулха зорилго табигдаhан байна.

Энэ суглаан дээрэ бидэнэр халаа агитаторнуудаа таряан ажалай бригаданууд ба малажалай фермэнүүд дээгүүр хубааhан байнабди.

Партийна суглаанай болоhонэй үглөөдэрэнь би агитаторнуудаа суглуулжа семинар үнгэргөөд, энэ түүхэтэ документнүүдтэй танилсуулhан байгааб.

Мүнөө хабарай тарилгын үедэ бригадануудта томилогдоhон агитаторнууд коммунистнууд нүхэд Д. Гуржапова, Ц. Дылгырова, Ф. Буянов, Д. Насанов гэгшэд бригадануудтаа ба звенонуудтаа гаража дүрбэдэхи сталинска табанжэлэй түсэб тухай хоёр—хоёр хөөрэлдөөнүүдые үнгэргөөд байна. Эдэнэр агитационно-ойлгуулламжын хүдэлмэриие ябуулха зуураа майн урда тээхи социалистическэ мүрысөөнэй долгиие үргэдхэнэ.

Манай коммунистнууд дархашуул нүхэд Д. Дулмаев, Д. Раднаев, Д. Насанов гэгшэд hаяхан 2 полевой стануудые ба 2 улаан булангуудые заhабарилжа дүүргэбэ.

Мүн хабарай тарилгада ябагшадай ажалаа hүүлдэ культурнаар амарха улаан булангууд, агитбригаданууд кино харалгануудые эмхидхэхэ байнабди. Улаан булангууд плакат болон портредүүдээр шэмэгдэhэн, шатар ба даама табигдаhан байха юм.

Мүн улаан булангуудта дайшалхы хуудаhанууд гаргагдаха ба эдэ хуудаhанууд та ажалай үндэр бүтээсэнүүдые түйлагшадые, түрүү сеялщигуудые плугшадые ба борнойшодые толилхын хажуугаар хабарай тарилгые амжалтатайгаар үнгэргэхэ ябадалда хойшо татагшадые ажалай жаяг заршам эбдэгшэдые хайра гамгүйгөөр шүүмжэлхэ байна.

Манай партийна эхин организаци агитаторнуудай хүдэлмэридэ ехэхэн туhаламжа үзүүлнэ. Агитаторнууд болбол өөhэдынгөө идейно-политическэ хэмжээе дээшэлүүлхэ тушаа ехэхэн анхарал ороолдолгоёо гаргадаг байха юм.

Тэдэнэр партийна эхин организациин дэргэдэ эмхидхэгдэhэн ВКП(б)-гэй историин хуряангы курсые шудалха кружокто эдибхитэйгээр хабаадалсажа, өөhэдынгөө политическэ ба теоретическэ хэмжээе нилээдгүй дээшэлүүлжэ байна. Энэ кружогые ВКП(б)-гэй член, hургуулиин багша нүхэр Ц. Дылгырова хүтэлбэрилжэ, түсэбэй ёhоор нэгэ hара соо хоёр удаа заняти үнгэргэдэг байна.

Нүхэр Дылгырова болбол политическэ ба теоретическэ хүсэд бэлэдхэлтэй өөрынгөө занятиие hонирхолтой ба эйлго сотойгоор үнгэргэдэг шадабаритай хүтэлбэрилэгшэ байха юм.

Манай колхоз тарилгын урда тээхи газарай элдүүрилгэдэ орожо эхилээ. Энэ үедэ манай агитаторнууд хоёр—хоёр хөөрэлдөөнүүдые үнгэргөө. Мүн нэгэ—нэгэ дайшалхы хуудаhанууд гаргагдаhан байна. Бүхы колхозойнгоо ханын газетэ гоё hайханаар гаргаhан байнабди.

Манай коммунистнуудай ба агитаторнуудай зорилго хадаа дүрбэдэхи сталинска табанжэлэй түрүүшын жэлэй хабарай тарилгые түргэнөөр ба hайнаар дүүргэжэ, үндэр баян ургаса түйлаха хэрэгтэнь бүхы колхозникуудтаа туhалха колхозникуудай дунда хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэхэ, полевой стануудые ба тракторна вагончигуудые культурнаар заhабарилха, полевой стануд дээрэ дайшалхы хуудаhанууд, ажалай бүтээсые харуулhан доска, библиотекэ болон кино харалга эмхидхэхэ уялгатай.

Мүн тэрэшэлэн манай агитаторнууд болбол ажалай шапарай түлөө ба агротехникын эрилтые сахиха, хабарай тарилгада ябагшадай ажалые зүбөөр эмхидхэхэ ба социалистическэ мүрысөөнэй долгиие үргэдхэхэ уялгатай байна.

Идейно-политическэ хэмжээгээ дээшэлүүлнэгүй

ВКП(б)-гэй историин хуряангы курсын гараhаар энэ жэлдэ 8 жэлэй ой гүйсэхэнь. Энэ 8 жэлэй турша соо ВКП(б)-гэй историин хуряангы курс болбол манай олон миллион партийна ба партийна бэшэ большевигүүдые марксистско ленинскэ түрүү теоригоор зэбсэглэжэ шадаhан байха юм. Хуряангы курс болбол бүхы партийна болон советскэ хүдэлмэрилэгшэдэй ходоо уншадаг ном болонхой.

Манай аймагай олон тоото партийна ба советскэ активууд ВКП(б)-гэй историин хуряангы курсые партийна hургуулинуудта, кружогуудта ба тус тустаа шудалжа, өөhэдынгөө идейно-политическэ хэмжээе дээшэлүүлнэ. Гэбэшье, аймагай зарим партийна ба советскэ эмхи зургаануудай хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд эпээнние шудалжа, өөhэдынгөө идейно-политическэ хэмжээе дээшэлүүлдэггүй байха юм.

Жэшээлхэдэ, Брянскын сельсоветэй түрүүлэгшэ нүхэр П. Л. Сычев болбол мүнөө хүртэр ВКП(б)-гэй историин хуряангы курсын хоёрдохи бүлэгые шудалжа дүүргээгүй байна. Мүн ВКП(б)-гэй члендэ кандидадууд нүхэд Л. Юлин ба Пушкин гэгшэд историин хуряангы курсые шудалдаггүй, газетэ болон журналнуудта толилогдоhон партиин ба правительствын шухала шиидхэбэринүүдые уншадаггүй зантай.

Чапаевай нэрэмжэтэ хүдөө-ажалай артелиин дэргэдэхи партийна эхин организациин секретарь нүхэр Борисов халаа хуряангы курсые шудалха кружок эмхидхэжэ шадаагүй, коммунистнуудайнгаа илангаяа залуу коммунистнуудайнгаа идейно-политическэ хэмжээе дээшэлүүлхэ тушаа зааханшье анхарал оролдолгоёо гаргадаггүй байха юм. Ушар иимэhээ энэдэхи коммунистнууд политическэ хэмжээгээ дээшэлүүлдэггүй, партийна суглаануудта эдибхитэйгээр хабаадалсадаггүй, сээр болзор соонь членскэ түлбэреэ түлэдэггүй, партийна документнүүдтээ хайшагүй хэрэг хандадаг байна. Гадна, зарим коммунистнууд халаа өөhэдөө ажалай ба гэрэнэй жаяг заршамые эбдэдэг байха юм. Иимэ байдалые хаража байhан энэдэхи партийна эхин организаци болбол тэдэнэртэ ямаршье хэмжээ абадаггүй зантай.

Иимэ баримтанууд юу харуулнаб гэхэдэ, зарим партийна эхин организацинуудта партийна дотоодой хүдэлмэриин доогуур хэмжээндэ байhаниие эли тодоор харуулна.

Мүн тэрэшэлэн аймагай зарим эмхи зургаануудай хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд өөhэдынгөө идейно-политическэ хэмжээе дээшэлүүлнэгүй.

Жэшээлхэдэ, аймагай холбоо-холбооной таhагай начальнигай орлогшо нүхэр А. Шишмарева, ВЛКСМ-эй айкомой секретарь В. Сухарева гэгшэд хуряангы курсые шудалжа, өөhэдынгөө политическэ хэмжээе дээшэлүүлхэ гэжэ hонирходоггүй байна.

Аймагай газартаряалантай таhагай ахалагша ветврач нүхэр Ц. Арьянов болбол ВКП(б)-гэй хуряангы курсые мэдэхэгүй байхаhаа гадна, газетэ ба журналнуудые уншадаггүй, географическа карта мэдэхэгүй байха юм.

Манай ВКП(б)-гэй устав болбол бүхы коммунистнууд халаа марксистско-ленинскэ теориие гүнзэгыгөөр шудалжа, өөhэдынгөө идейно-политическэ хэмжээе үргэлжэ дээшэлүүлжэ байха үүргэтэй гэжэ зааhан байна. Ушар иимэhээ, партийна эхин организацинуудай секретарьнууд өөhэдынгөө коммунистнуудай, илангаяа залуу коммунистнуудай идейно-политическэ хэмжээе дээшэлүүлхэ тушаа саг үргэлжэ анхаралаа табиха ёhотой.

Мүн партийна эхин организацинуудай секретарьнууд политhургуулинуудай болон кружогуудай хүдэлмэриие үг үндэhөөрынь hайжаруулжа, коммунистнуудые хүмүүжүүлхэ хүдэлмэриие эршэтэйгээр ябуулха уялгатай.

Г. МАШАНОВ, ВКП(б)-гэй Зэдын айкомой партийна кабинедые даагша

Комсомольско-залуушуулай звено эмхидхэгдэбэ

Дүрбэдэхи сталинска табанжэлэй түсэб тухай хуулиин зэргээр гэжэhон Закаменай аймагай Үлэгшэ эй сомоной „Майн 1" колхозой комсомолецууд (секретарийнь нүхэр Цыбенов) хабарай тарилгада ябаха комсомольско-залуушуулай үндэр ургасын звено 13 комсомолецуудhаа эмхидхэбэ. Энэ звеноной звеноводонь нүхэр Гармаев боложо юм. Энэ жэлдэ тус звено 82 гектар тариагын газарые өөhэдөө дээрээ даажа абаад апрелиин 15-ай үдэр 10 плугуудаар эртын газарай элдүүрилгэдэ гараба.

Звенээ гой членүүд болбол хабарай тарилгые хаhа саг соонь, эрхим шанартай гаар дүүргэхэ гэжэ социалистическэ уялганууд бэе дээрээ даажа абаад, түрүүшын үдэрhөө хойшо үндэр үдэрэй эрхим шанар туйлажа, абаhан уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө тэмсэнэд.

„Эхэ Герой" гэжэ орденууд барюулагдаба

Энэ жэлэй апрелиин 19-дэ БМАССР-эй Верховно Совэдэй Президиумдэ арбан ба арбаа гаран үхибүүдые түрэhэн ба хүмүүжүүлhэн эхэнүүдтэ «Эхэ Герой» гэhэн орденууд барюулагдаба.

СССР-эй Верховно Совэдэй Президиумэй үмэнэhөө БМАССР-эй Верховно Совэдэй Президиумэй Түрүүлэгшые Орлогшо нүхэр Чувьюров нүхэд Черныгшева (Заиграй), Чумакова (Пригородно район), ба Лесинова (Кабанск) гэгшэдтэ «Эхэ Герой» гэжэ орденуудые ба Хүндэлэлэй грамотануудые барюулhан байна.

Удаань эдэ Эхэ Геройнуудта сэнтэй бэлэгүүд барюулагдаба.

ЗАГАhАНАЙ ШЭНЭ ЗАВОД БАРИГДАХАНЬ

Энэ жэлэй туршада Сэлэнгэ гэжэ түмэр замай станциин дэргэдэ загаhа үсхэбэрилхэ шэнэ завод баригдахаар хараалагдана.

«Байкалрыбтрестын» даалгабаряар инженернүүд, барилгашад заводые бариха газарые шэнжэлжэ, заводой проект табижа эхэлээ. Тэдэнэр энэ хүдэлмэреэ апрелиин эсэс болтор дүүргэхээр түсэблөө.

Загаhа үсхэбэрилхэ энэ завод болбол жэл бүриидөө 400 мянган шахуу түрhэ инкубаторто hуулгаха аргаболомжотой байха юм. Энэ завод халаа Большереческэ загаhанай заводhоо холо ехэ завод болохо байна.

ГҮРЭНЭЙ ЗАВОД

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: сепараторта хэрэгтэй детальнуудые хэдэг нүхэр Бочаров станок дээрэ хүдэлмэрилжэ байна. Тэрэ халаа өөрынгөө ажалые hайса шудалжа мэргэжэлтэй хүдэлмэришэн болоод, үдэрэйнгөө нормые 280 процент хүргэр дүүргэдэг байна.
И. Красавцевай фото.

ХАБАРАЙ ТАРИЛГЫЕ ЭМХИТЭЙГЭЭР ЭХИЛЭЕ!

Плугшадай мүрысөөн

Иволгын аймагай Маяковскиин нэрэмжэтэ колхозой таряанажалай бригаданууд Майн урда тээхи социалистическэ мүрысөөндэ эмхитэйгээр оролсобо. Тиин, бригада, звенонууд болон колхозникуудай хоорондо социалистическэ мүрысөөн үргэнөөр дэлгэржэ байна. Энэ мүрысөөндэ, тарилгын түрүүшын үдэрhөө эхилжэ плугшад ажалай үндэр бүтээсэ түйлана. Тэдэнэй дундаhаа нүхэд Бурдуковский, Приловский, ба Попов гэгшэд тусгаар шалгарна.

hаянай энэ колхоздо амяар амяараа хүдэлмэрилхэ гурим үргэнөөр дэлгэрүүлэгдээ. Тэрэнэй ашаар, хүн бүхэн хүдэлмэридөө эртэ гаража, үндэр бүтээсэ түйлаад ородог болобо.

Ж. Д. ГОМБОИН.

Түрүүшын гектарнууд таригдаба

ИВОЛГА. (Телефоноор абтаба). hүүлэй үдэрнүүдтэ аймагай бүхы колхозууд полидоо гаража, газарай элдүүрилгые haадгүйгөөр ябуулна. Апрелиин 20 ой мэдээгээр, эндэхи колхозууд 2.000 гектар борнойлhон, 1.000 гаран гектар хахалhан байна.

Апрелиин 20-ой үдэр «Красный Октябрь», XVIII партсъездын нэрэмжэтэ колхозууд эртын ороohото культурануудай тарилга эхилбэ. Тэрэшэлэн «III пятилетка» колхоздо түрүүшын гектарнууд таригдажа байна.

hаяар бүхы колхозууд эртын ороohото культурануудай тарилгада орохонь.

Ф. БРАТУЩЕНКО, АЗО-гэй ахалагша агроном.

Хүрэнгын таряае хуули бусаар гаргашалба

Мүнөө жэлдэ дулаан хабар боложо, олонхи колхозуудта тарилгын урда тээхи газарай элдүүрилгые апрелиин эхеэр эхилхэ арга олгоо. Тиигэбэшье, Яруунын аймагай «Путь Социализма» колхоз хабарай тарилгада хангалтагүйгөөр бэлэдхэhэн байжа, полевой хүдэлмэриие саг соонь эхилжэ шадаагүй байха юм.

Тарилгада ябаха машина зэмсэгүүдынь муу шанартайгаар заhабарилагдаhан байна. Колхозникуудай байха полевой стануд таарамжатайгаар түхеэрэгдээгүй байгаа. Мүн колхозникуудай нийтын хоол болон мори унаагай тэжээл хүсэд бэлэдхэгдээгүй байха юм.

Тус колхоз хүрэнгөөр ехэ дутамаг hэн. Тиимэ халаа доторойнгоо бүхы аргануудые хэрэглэн, хүрэнгэтэй болохын түлөө колхозой правлени гол анхаралаа табиха ёhотой байгаа. Гэбэшье, мүнөө хүртэр ямаршье хэмжээ абангүй гүрэнэй урда гараа толожо hууха юм. Гадна, тус колхозой хүтэлбэрилэгшэд хэнэйшье зүбшөөлгүйгөөр 100 центнер хүрэнгын таряае эдеэ хоолдо гаргашалжархёо.

Хүрэнгын таряае хуули бусаар гаргашалжа, гүрэндэ харша ябадал гаргаhан гэмтэ хүнүүдтэ мүнөө хүртэр зэмэ тохоогүй байhан Яруунын аймагай хүтэлбэрилхы эмхи-зургаанууд юу бодожо байнаб гэшэб?

Ц. Д. ИТЫГИЛОВ.

Социалистическэ мүрысөөнэй эршэ дор...

Энэ хабарай сагай уларилые зүбөөр хэрэглэжэ шадаhанай ашаар, Ториин аймагай колхозууд тарилгын урда тээхи газарай элдүүрилгые нёдондоноймхиhоо үлүү hайнаар ябуулжа байна. Апрелиин 19-эй мэдээгээр эндэхи колхозууд 1638 гектар борнойлhон, 156,8 гектар хахалhан, мүн хэдэн олон гектарта дисковани, культиваци хэhэн байха юм. Аймагай олонхи колхозуудай тарилгын тэмпые нёдондонойхитой сасуулаад үзэхэдэ, hүрэггүй түргэн байна.

Колхозуудай поли дээгүүр майн урда тээхи социалистическэ мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Тэрэ мүрысөөндэ Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозойхид түрүү hууринуудай нэгые эзэлжэ ябана. Тус колхозой таряанажалай бригада, звено бүхэн ороohото культурануудай эртын тарилгые богони болзор соо, агротехническэ эрхим шанартайгаар үнгэргэхэ уялга абаад, барандаа мүрысэнхэй. Нүхэд Балмаев, Батуев гэгшэдэй бригадануудай ажал илангаяа эмхитэйгээр ябуулагдана. Энэ колхоздо 48 плуг, 27 борной бии аад, барандаа поли дээрэ гаргагданхай. Хабарай тарилгада ябаха 100 гаран колхозникууд бүлтэ полевой стандаа ошоод, полевой хүдэлмэридэ ябажа байха ю...

Дээрэхи колхозой эрэгтэй эмэгтэй ...нууд тарилгые үсөөн хоног соо hайн... нартайгаар үнгэрэхын түлөө Сах... вагай нэрэмжэтэ артелиин колхозн... дые социалистическэ мүрысөөндэ ... hэн. Түрүүшын дүн дээрэhээ хар... Карл Марксынхид мүрысэhэн колхо... илажа ябана.

Гэбэшье, Ториин аймагай зарим кол... зууд тарилгын урда тээхи газарай ... дүүрилгэдэ ороhонhоо хойшо ажал ... дэлмэреэ хүсэд hайнаар эмхидхэжэ ... даагүй байха юм. Энээндэ Сахьянов... нэрэмжэтэ колхоз баримта боложо ... мөөр байна. Энэ колхозой поли дээ... хүдэлмэрилжэ байhан олохон плуг... олон борнойшод байгуулагдаhан пор... дүүргэнэгүй. Тиэд, колхозойнь хүтэл... рилэгшэд полевой хүдэлмэридэ ябагша... ажалые зүбөөр эмхидхэхэ тухай я... багаар оролдожо байха юм.

Тарилгын урда тээхи газарай элдү... рилгые таhалгарягүйгөөр үнгэрэ... байhан аймагай түрүү колхозууд... үльгэр жэшээ абажа, түрүүшүүлтэй ... гэшэхэ шухала.

М. ХОНДОРОНОВ.

Эдэ МТС-үүд хэды болтор нобшорхо юм...

Сталинска дүрбэдэхи табанжэлэй түрүүшын жэлэй тарилгые үтүүлан трактор машинануудаа эрхим шанартайгаар бэлэдхээд, полевой хүдэлмэридэ эмхитэйгээр ороhон МТС-үүд республика соо hайла олон. Тиимэ МТС-үүдэй хэдэн олон тракторна бригаданууд тарилгын урда тээхи газарай элдүүрилгэдэ жэгдэрэн ороод, үндэр бүтээсэ, эрхим шанар түйлахын хойноhоо haад hамшаггүйгөөр тэмсэжэ байха юм.

Гэбэшье, зарим МТС-үүд аяар мүнөө хүртэр бэлэн болоhон тракторнуудаа поли дээрэ бараниинь гаргаагүй байхаhаа гадна, зарим машинануудаа заhабарилжашье бэлэдхээгүй байhаар. Ехэ-Купалейн МТС (директорынь нүхэр Юринский, ахалагша механигынь нүхэр Афанасьев) 26 трактор бэлэн болгоhон аяар мүнөө хүртэр заримынь хүдэлмэрилхэ газартань хүргөөгүй байха юм. Гадна, энэ МТС мүнөө хүртэр аяар 7 тракторaa заhабарилжа дүүргэнгүй МТС-эй усадьба соо байлгаhаар. Энээнэй шалтагаан юуб гэхэдэ, ехэнхидээ заhабарилгые оройтуулжа, эмхигүйгөөр захалhан, трактористнуудай дундахи жаяг заршам hуладхаhан дээрэhээ болоно. Мүн энэ МТС-эй прицепной зарим машина зэмсэгүүд заhабарилагдаадүй загай зайдан хэбтэhээр.

Ново-Брянска МТС трактор машинануудай заhабарилгын сезоной эхилхэhээ хойшо уншагайржа, хамагай hүүлдэ ябана. МТС-эй директор нүхэр Петрикей гэгшэ заhабарилгые шангадхаха тушаа аймагай болон республиканска хүтэлбэрилхы эмхи зургаануудые хэдэн удаа найдуулhан байбашье, хэлэhэнээ бүтээнгүй хооhон үтеэр үнгэргэдэг байха юм. Ушарынь, аяар мүнөө болтор энэ МТС-эй 5 трактор ба хэдэн прицепной машина зэмсэгүүд заhабарилгаhаа гараагүй байhаар. Мүн Итанцын, Кяхтын машинно-тракторна станцинууд заhабарилга хүсэд шиидхээгүй байна. Тиигэбэшье ... дээрэ дурсагдагша МТС-үүдэй хүтэлбэрилэгшэд полевой хүдэлмэриие ябууд... байхатаяа хамта, заhабарилагдаагүй байhан трактор машинануудаа ... болгохо тушаа энэ гэхэ хэмжээ аба... гүй гэхэдэ эндүүтэй бэшэ байха юм.

Гадна, тракторнуудаа хэм соонь заhа... барилжа полевой хүдэлмэридэ гараhа... зарим бригада болон трактористнууда... машинануудай хойноhоо хэхэ техничес... харууhалгын гуримые сахиха шухал... уялгаяа дүүргэнэгүй. Юуб гэхэдэ, ... сагдагша МТС-үүдэй зарим тракторн... дай полевой хүдэлмэридэ ороhонhоо х... шо диилэнхи үдэртэнь өөдэ-тэшээ ... дэржэ миил байhан баримтанууд ... нэ. Мүн эдэ гэгдэжэ ябаhан МТС-үү... дирекци болон партийна организаци... мэргэжэлтэй трактористнуудта машин... нуудаа тушаажа үгэхэ тухай хүсэд ... хараагүй байгаа. Гадна, Кяхтын ба... бусад МТС-үүдэй хүтэлбэрилэгшэд тра... торна бригада болон трактористнуу... хүсэд hайн байра байдал түхеэржэ ... даагүй, тэдэнэрэй түрүүшын шух... эрилтэнүүдые харюулха тухай орол... гүй байха юм.

Полевой хүдэлмэри хаа-хаанагүй ж... дэржэ байна. Тэрээнтэй хамта, МТ... үүдэй бии байгаа бүхы трактор маш... нанууд хабарай полевой хүдэлмэр... элсүүлэгдэхэ болоно. Тиимэ халаа... интэрээ нэтэршэhэн дээрэхи МТС-үү... хүтэлбэрилэгшэд эндүүгээ мэдэр... гээгдэлээ дары усадхаха ябадалда ... hаналаа табиха байна. Тэрээнтэй хамта... гээгдэжэ ябаhан эдэ МТС-үүдэй ду... нуудые ябууд усадхуулха тушаа айма... гуудайнь партийна, советскэ организ... гол анхаралаа хандуулха болоно.

Б. ЦЫРЕНОВА.

Майн урда тээхи социалистическэ мүрысөөнэй түрүүшүүл

Гүрэнэй заводой залуушуулай үйлэдбэриин амжалтанууд

Уласхоорондын ажалшан арадай түүхэтэ hайндэр—майн 1-эй урда тээхи социалистическэ мүрысөөе гүрэнэй заводой коллективэй дунда комсомолецууд ба залуушуул үүсхэhэн юм. Мүнөө тус заводой бүхы цехүүдэй комсомолецууд ба залуушуул өөhэдынгөө абаhан уялгануудые бодото дээрэнь дүүргэжэ, майн 1-эй hайндэрые үйлэдбэриин эрхим амжалтануудтайгаар уталжа байнад.

Нүхэр Силинэй хүтэлбэрилдэг комсомольско эхин организациин эмхидхэhэн залуушуулай бригаданууд апрелиин хоёрдохи декада соо hарынгаа даалгабариие үлүүлэн дүүргэжэ, түсэбhөө гадуур нилээд ехэ продукци үгэhэн байна.

Республикын нютагай ажаүйлэдбэриин зүблөөн дээрэ үгэ хэлэхэ зуураа, гүрэнэй заводой эрхим стахановец, комсомольско-залуушуулай бригадын бригадир нүхэр Зятьков апрель hарын түсэбые 230 процент дүүргэхэб гэhэн уялга абаhан юм. Мүнөө Зятьковой бригада апрелиин түрүүшын 13 үдэрэй турша соо hарынгаа даалгабариие 100 процент дүүргэhэн байгаа hаа, апрелиин 20-ой үдэр hарынгаа даалгабариие 200 процент дүүргэhэн байна. Минии бригада апрель hарын даалгабариие апрелиин 30 хүртэр 250 процентhээ дээшэ дүүргэхэ,—гэжэ нүхэр Зятьков мүнөө мэдүүлнэ.

Нүхэр Симоновэй хүтэлбэрилдэг цехын залуушуулай бригада үйлэдбэриин hайн амжалтануудые түйлаа. Нүхэр Балхановай бригада апрелиин 15 үдэрэй даалгабаряа үшөө 214 процент гүйсэдхэhэн байна. Мүн тэрэшэлэн нүхэр Дашуновай бригада хахад hарынгаа даалгабариие 200 процент гүйсэдхөө.

Майн урда тээхи социалистическэ мүрысөөе цехынгээ бүхы коллективэй дунда үүсхэн ударидажа ябаа залуу хүдэлмэришэн нүхэр Байковай бригада апрель hарын түрүүшын хахадай даалгабариие 298 процент дүүргэжэ, гаргаhан продукциингаа шанарые hайжаруулhаар ба гаргашалагдаха материалнуудаа нилээд ехээр арбилба.

Майн урда тээхи социалистическэ мүрысөөн соогуур гүрэнэй завод дээрэ ажалай бүтээсэ нилээд ехээр дээшэлүүлэгдээ. Энэ талаар бүхы хүдэлмэришэдэй дунда комсомолецууд ба залуушуул жэшээтэ hайн амжалтануудые түйлаба. Бүхы залуушуул ба комсомолецуудай дунда ажалай даалгабариие дүүргэдэггүй хүн үгы, тэдэнэр 2-hоо 8 хүртэр нормонуудые дүүргэдэг болоо.

Тусхай цехын комсомольско организациин секретарь нүхэр Медведов гэгшэ ганцахан лэ өөрынгөө цех соо залуушуулай ба комсомолецуудай бригадануудые эмхидхэхэ ябадалые толгойлоо бэшэ, харин бүхы заводой залуушуулай дунда бригадануудые эмхидхэхэ ба мүн агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэриие hайжаруулха хэрэгые толгойлон ябана. Тэрэнэй ашаар цехын эрхим стахановец нүхэр Смолинцевой хүтэлбэрилдэг комсомольско-залуушуулай бригада үдэр бүриингөө даалгабариие 250—300 процент дүүргэнэ. Энэ бригадын эрхим стахановец нүхэр Полохин гэгшэ хэдэн үдэрэй турша соо 6 ба 7 нормо үдэр бүринөө дүүргэдэг байна. Мүн тэрэшэлэн стахановецууд Шалаев, Маталов гэгшэд халаа hайнгаа даалгабариие 350—400 процент дүүргэнэ.

Гүрэнэй заводой комсомольско-залуушуулай бригаданууд энээнэй урда түйлаhан үйлэдбэриин амжалтануудые сэшэдэнь бүхэжүүлхын ба гаргаhан продукциингаа шанарые hайжаруулхын түлөө эршэмтэйгээр тэмсэжэ байнад.

13 нормо дүүргэбэ

Паровоз-бүтээлгын заводой бүхы коллективэй дунда дэлгэрhэн Майн урда тээхи социалистическэ мүрысөөн ажалай шэнэ шэнэ түйлалтануудые олошоруулна.

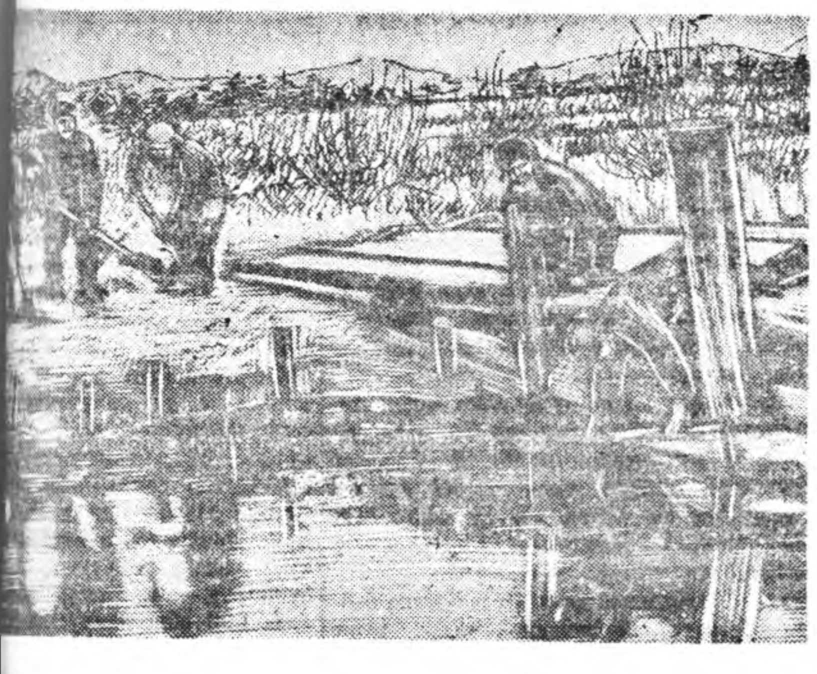
Паровозо-бүтээлгын цехын эрхим стахановец нүхэр П. Пушкарь гэгшэ агуу ехэ дайнай илалтын үдэртэ зорюулан апрелиин 16-ай үдэр стахановска вахтада жагсажа, үйлэдбэриин жэшээтэ hайн амжалта түйлаа. Нүхэр Пушкарь гэгшэ 10-дахи номерой паровозой рама үрэмдэлтэ дээрэ хүдэлмэрилхэдөө 8 часай турша соо 13 нормо дүүргэhэн байна.

Мүн тэрэшэлэн тус цехын эрхим стахановец нүхэр Решетников гэгшэ апрелиин 12-то үдэрэйнгөө даалгабариие 250 процент, апрелиин 13-да—300 процент, апрелиин 15-да—310 процент, апрелиин 17-до—320 процент дүүргэhэн ба мүнөө ажалай бүтээсые улам саашадань дээшэлүүлжэ байна.

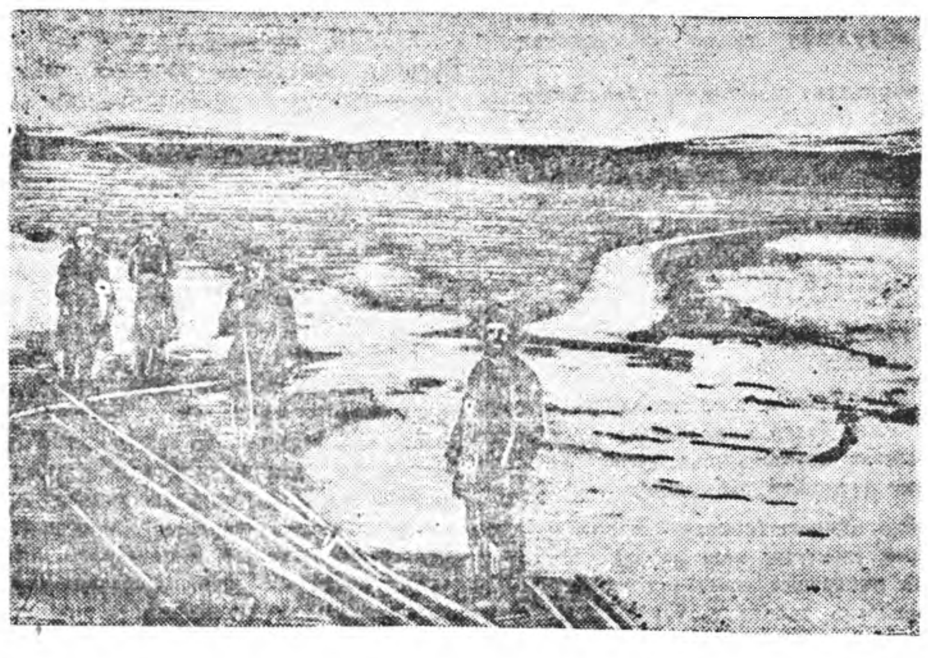
Котельнэ цехын эрхим стахановец нүхэр Остроухов гэгшэ 723 номерой котел хабсаралга дээрэ хүдэлмэрилхэдөө халаа hайнгаа даалгабариие 809 процент гүйсэдхэжэ, цехынгээ хүдэлмэришэдэй дунда түрүү hуури эзэлhэн байна.

Паровоз-бүтээлгын завод дээрэ Майн урда тээхи социалистическэ мүрысөөн улам эршэмтэйгээр үргэлжэлhөөр ...

Баян ургасын түлөө!

1. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: манай республикын солото офремовец нүхэр Серпион Киселев ... үһалхын тула суглуулһан үһанайгаа бассейнын хаалта нээжэ, ... хабтагай полидоо тараахаар байна.

2. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Нүхэр Киселев болбол хаалтаһаа гараһан үһые хахалалгын газар дээгүүр зүб өөһөөр тараахын тула өөрынгөө звеногой поли дээрэхи үһые жэгдэрүүлэн тараажа байна. И. Красавцевай фото.

Серпион Киселевой звено агротехникын заабаряар ажалладаг

Киселевто ошохо...ай

...нск тосхон Заиграйн аймагай ...-аад километр газарта байдаг. ...ужа ябаһан машина уданшье... ...ой хажууда ерэбэ. Машинын ... шагаахадам ехэ тосхоной ...ан харагдажа. минута бүхэндэ ...бэ. 5—6 минута болоод бай... ...оной үйлсөөр гүйлгэлдэжэ ...

...нута болоод байхада Тельма... ...тэ колхоздо хүрэжэ, тэрээпэй ...оо ороһон байнабди. Энэ тос... ...ап колхоз байдаг байна ... түрүүлэгшын орлогшо нүхэр ...энние хүлеэн абажа хар... ...гада Колхозойнгоо ямараар ...ные дэлгэрэнгыгээр хөөрэ... ...өөдэр үнгэргэгдэхэеэ байһан ...алангай газарта колхозни... ...итээрээ гаралга ба тэрэнние ...эжэ байһанайнгаа тухай би... ...танилсуулан хөөрэбэ.

...правлениин хүтэлбэрилэгшэд ...ишаг томилогдоһон шэнэнүүд ...эгшэнь Лифан Иванович Мат... ...армиһаа бусажа ерээ. Ар... ...ан пэрэзэргэтэй ба баталь... ...ир байгаа. Тон эдибхитэй ...ой хүнүүдэй нэгэн болоно ...орлогшо нүхэр Жерлов, мүн ...эдибхитэй хүн.

... Киселевой звенодо ошохо ...бди. Киселевой звено кол... ...һээ 7—8 километр газарта ...өөдэ ба колхозой эзэл... газарай эгээл баруун заха... Тэндэһээ саашаа колхозойн ...о Ленинэй нэрэмжэтэ колхо... болохо юм.

... эртэ бодожо, Киселевой ...хоор гарабабди. Тэнгэри тон ...эшье үүлэн харагдаагүй. ...таа гараһан нүхэдүүд ехэ ...ай байдал дулаан болохонь ... Хахад час болоод байхада звеногой оршон хүрэбэбди. ...уулха һубаг канавануудхар... ...гүүр малтагдаһан байба. Эн... ...шэбхын хэдэн олон обоо... ...гдана. Саашаа ябаха бү... ...ногой хэһэн ажал элеэр ха... ...эн арбаад гектар талмай... ...хүшагдажа үглөөнэй наранда

...һөө туйлагдаха байна Тиимэһээ манай звено аяар үбэлһөө эхилжэ ехэ бэлэдхэл хэһэн юм гэжэ нүхэр Киселев хөөрэнэ.

Оролдолго

Тарянай газар һайжаруулха, ургаса эрид дээшэлүүлхэ гэһэн шухала хэмжээнүүдэй нэгэниинь газар үһалалга мүн болоно.

—Бидэ Брянь гол дээрэ хаалта хаапхайбди. Энэ хаалта хэгдэһээр хоёр жэл болоо. Хаалтаяа үһа мүльһэнһөө эбдэрүүлхэгүйн түлөө үнгэрэгшэ үбэл ехэхэн хүдэлмэри хэһэн байгаабди, ехэ котлован малтагдаһан юм. Хаалтаһаа 30 километр шахуу угатай һубаг канавануудтатагдаа. Мүнөө эдэ канавануудаар үһа табижа, хорёод гектар тарянай газар үһалһан байнабди. Мүн тэрэшэлэн, 40-өөд гектар сабшалангай газар үһалагдаһан байна.

Таряалангай газарые һайжаруулха хэрэгтэ наг шэбхэ, үнэһэ. шубуунай аргал гэхэ мэтын элдэб үтэгжүүлгэнүүдые тараaxa ябадал мүн шухала гээшэ.

—Энэ жэлдэ өөрынгөө тарлапай участок дээрэ 1000-һаа үлүү шарга наг шэбхэ гаргажа. ехэнүүд обоопуудые дэнхэйбди 50 центнер шубуунай аргал, 35 центнер үнэһэн ба 20 центнер фекали суглуулагданхай. Эдэ үтэгжүүлгэнүүд илангаяа шэниисэ, овесой ба огородой талмайнуудта зорюулагдаа һэн. Дунда зэргээр гектар бүхэндэ 240 центнер наг шэбхэ, 8 центнер үнэһэн, 5 центнер шубуунай аргал хүртэбэ,—гэжэ нүхэр Киселев звеногойгоо хүдэлмэри тухай хэлэбэ.

Пигэжэ хөөрэлдэжэ ябаһаар звеногой полевой стан хүрэжэ ерэбэбди. Станайнь хажууда нягтаар зэргэлүүлэгдэһэн илүгүүд ба борнойнууд байна. Утануудулгасата хомудууд, шожоолхонууд болон моридой элдэб зэр зэмсэгүүд үлгөөтэй байба.

Эмхитэй ба эбтэй звено

Звеногой байдаг гэртэ оронобди. Зэргэлһэн койконууд, стол. скамейкэнүүд байна. Угдуудань элеэнэй амһартануудые хадагалдаг томо шкаф харагдана. Ханаарни олон зурагууд байна.

—Минии звенодо 14 хүн бии юм Тэдэнэй 5 хүниинь эмэгтэйшүүл, 2 хүниинь эрэшүүл ба бусадынь бага наһатай хүбүүд басагад болоно,-гэжэ нүхэр Киселев элирхэйлнэ.

Звено соонь 3 комсомолецууд бии. Нүхэр Киселев өөрөө коммунист юм. Звеногой члeнүүдэй дунда ходоодоо политическэ ба олониитын хүдэлмэри ябуулдаг. Тиимэлээ, тэдэнэр уласхоорондын байдал ба Советскэ Союз соо боложо байһан һониннуудые мэдэдэг, ехэтэ һонирходог байна. Һаядаа Верховно Советэй 1-дэхи сессидэ баталагдаһан СССР-эй арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ табанжэлэй түсэб тухай Хуулитай танилсаһан ба өөһэдөө энэ табанжэл соо юу хэхэ тухайгаа хөөрэлдэһэн байна Эдэ хөөрэлдөөнүүдынь тон һонирхолтойгоор үнгэрһэн байна Звеногойнь члeнүүдэй дунда агитатораар колхозой комсомольскэ организациин секретарь нүхэр Матвеева хүдэлмэрилнэ.

Энэ звеногойхид жүдхэхэ хүсые ни лээдгүй һайнаар бэлэдхэнхэй.—Эдэ танай звеногой сарнууд гү.—гэжэ хэдэн томо сарнуудые хараад һуранаб.

—Тиимэ даа, манай сарнууд. минии звено 18 моритой ба 7 сартай юм. Үшөө 3 трактор үгэхэ юм. Пэгэнэнинь хүдэлмэрилжэ эхилээ, һөөргөө бусахадаа тэрээнтэй ушарха ёһотойт. Мэрид ба сарнууд пай тарганай талаар дундаһаа дээшэ шадалтай. Бидэ үбһэ тэжээлээр дутаа бэшэбди, дутахаашьегүйбди Хабарай тарилгада бартам хүрэхэ үбһэтэй, һолоомотой ба овестой гээшэбди Хабарай тарилгын үедэ сарнууд тон ехэ хүдэлмэри хэхэ юм илангаяа тракторнуудта гэрюули ба үһэ шэрэхэ байнад—гэжэ нүхэр Киселев зугаалба.

Мэрид ба сарнууд, мүн тэдэнэй зэр зэмсэгүүдынь хүн бүхэндэ даалгагданхай

Үһанай ха лта дээрэ

Бидэ үһанайнь хаалта дээрэ ошобобди Хаалтаһаань хоёр тээшээ гараһан ехэ нүүд канавануудаар үһанинь баггажа лдан, ехэ хүсэтэйгөөр урдана. Энэ үһан нүхэр Киселевой тарянай ба сабшалангай газарта ошожо, ехэ талмайе хушахаяа яаран мэгдэнэ хэбэртэй.

Тарянай поли дээрэ гаранабди. Тэндэ хэдэн хүнүүдэй хүдэлмэрилжэ байхань харагдана.

—Эдэ минии звеногой хүнүүд. Тарянай газарые сэбэрлэжэ байнад. Жэл бүри сэбэрлэжэ байгаагүйдэ элдэб бургагууд олон бии болоно, бургааһанууд ургана. Мүн тарянайгаа газар ехэдхэхын түлөө бага бэшэ сэбэрлэлгэ хэнэбди. Тиигэжэ мүнөө жэл хэдэн гектар нэмэхэ юм. Харана гүт, тэрэ хүдэлмэрилжэ байгаа хара куртигтай басаган, манай звеногой эрхим стахановка Пелагея Евстефеева гэгшэ-гэжэ нүхэр Киселев өөрынгөө ажал ба хүнүүд тухайгаа бидэндэ хөөрэнэ.

Эрхимүүдэй нэгэн

Нүхэр Евстефеева болбол энэ звеногой эрхимүүдэй нэгэниинь мүн. Тэрэнэй хөөрэхэнь:—хоёр жэл соо нүхэр Киселевой звенодо хүдэлмэрилнэб. «Халюнка» «Пеганка» гэжэ хоёр моритойб. Манай звенодо ажалнай нилээд эмхитэйгээр табигданхай. Даалгабаряа дүүргэдэггүй хүн гэжэ манда байдаггүй юм. Үнгэрэгшэ жэлдэ би 500 шахуу ажалта үдэр олоо һэм. Мүнөө жэл энээнһээ бага бэшые олохоор эрмэлзэнэб.

Нүхэд Киселев, Евстефеева шэнги хүнүүд энэ звенодо олон. Эдэнэр хадаа үндэр ургасын түлөө тэмсэжэ бага бэшэ амжалтануудые үнгэрэгшэ жэлдэ туйлаһан байгаа. Энэнь нүхэр Киселевой ба тэрэнэй бусад нүхэдэйнь һайн ажалай ашаүрэ мүн. Киселев бага наһанһаа хойшо энэ газар дээрэ хүдэлмэрилөө Газарай ямарые, ургаса үгэхэ үгые лаб мэдэхэ юм. Тиигээд айхабтар ехэ бэлэдхэлэй хүдэлмэри хэжэ, үһалха ба үтэгжүүлхэ гэхэ мэтын арга хэмжээнүүдые ябуулһанай эсэстэ баян ургасые абажа шадаһан юм.

Звеное даагша, коммунист нүхэр Киселев болбол ажал эмхидхэхэдээ тоншье шадамар Звенонь Серпион Кирилловичын ударидалга доро, ерэхэ жэлдэ үндэр ургаса хүртэжэ шадахань мэдээжэ.

Эртын хахалалга эхилээ

Тракторээр хахалагдажа байһан газарта ошоһон байнабди. Серпион Кириллович бидэндэ хөөрэжэ эхилбэ:—эртын хахалга эхилээ гээшэбди. Трактораар арба гаран га хахалаад байнабди. Культиваци 23 гектар газарта хэдээ. Мүн трактораар 23 гектар газар борнойлогдоо. Морёор 30 аад гектар хахалаабди. Мүн лущени үргэцөөр хэнэбди. Хабарай тарилгын хүрэнгэ хүсэд хааглаихай, сэбэрлэгдэнхэй.

—Би ехэ тоёор хөөрэжэ шадахашьегүй хүм, теэд һаяхан танай «Үнэн» газетэдэ ба «Бурправдада» минии звеногой опыт тухай Заиграйн аймагай АЗО-гэй главный агроном нүхэр Мегляев бэшэһэн байна Тэндэ минии хайшан гэжэ хабарай тарилга үнгэргэдэгые тон һайнаар хэлэһэн байгаа. Тиимэһээ манай звеногой ажалда һонирхогшод тэрэ статьяе уншаг лэ. Би гайхалтай юумэ хэжэрхёоб гэжэ огто һанагагүйб Энэ хадаа звено бүхэнэй туйлажа лаб шадаха хэрэг мүн. Үндэр ургаса туйлахын түлөө юу хэрэгтэйб гэ бэл: газараа һайнаар үтэгжүүлхэ, газарые үһа шиигээр баялиг болгохо, тарилгын хүдэлмэринүүдые эрхим һайн шанартайгаар ябуулха, тарлагаа үргэлжэ харууһалха гэхэ мэтэ хүн бүхэндэ мэдээжэ хэмжээ-ябуулгануудхэрэгтэй юм.

Харагты, магтагты энэ үбгэнийе

Пигэжэ хөөрэлдэжэ ябаһаар сагайшье үнгэрһые мэдэбэгүйбди. Тэрэ газарһаа километр шахуу ошоод һөөргөө эрьелдэхэдэм, Серпион Кириллович үндэр добо дээрэ гараад, хүрзээ тулаихай тарянайнгаа талмайе хаража, энэ газарһаа үшөө үндэр ургаса яагаад абахамааб гэжэ бодоһоншог байба. «Харагты энэ үнэхөөрөө үндэр ургасын эзэн байна гээшэ» гэжэ бултанда хэлэхэ дурам хүрэбэ.

Д. ДУГАРОВ,
«Б. М. Үнэнэй» тусхай корреспондент.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Нүхэр Киселевэй звеногой хааһан үһан табигдажа, урлажэлтэ газар удха абахань. И. Красавцевай фото.

...ша малгайтай хүн

...ый нүхэр Киселевой звеногой ...ралдаба. Харын баруун ...аад метр тухай газарта бир ...а малгайтай томо эрэ хүн ...ажа байһаниинь харагдаба.

...дэлмэрилжэ байгааша хэн б... ...та ябаһан колхозниһо ...эхэ Серпион Кириллович ...тэрэ колхозник ехэ эмогтой... ...ана. Тиигээд солото ефремо... Киселев мүн гэгшые мэдэжэ ...

...Кириллович Киселев, 54 наһа ...залуугаар харагдана. Бата ...ажалша хүн байһыень гэр...

...Киселевой звено Брянь гол өөдэ ...нютагта 103 гектар тарянай ...таабха ба үлһанай тарилга ...гектартай, мүн баһа ехэ... ...гай талмай эзэлдэг байна.

...а өөрөө е... эх...гүй

...үнгэрһэн Верховно Советэй ...ссидэ баталагдан абтаһан ...ай ажахые һэргээн бод... ...хөөхэ табанжэлэй түсэб ту... ...иин звеногой урда тон ехэ ...уялгануудые табина. Үнгэ... ...дэ орходоо бүри үнлэр ...тэрэ хуули уряална. Теэд, ...хүрэхэ ябадал өөрөө бүтэ... ..., харин звеногой эрид шу... ...р һуншгүй хүдэлмэриһэн...

Гүүдые ороондо оруулха ябадалые һайнаар эмхидхэхэ

Адуу моридой тоо толгойе олошоруулха ябадал колхозуудай гол зорилгонуудай нэгэн болоно. Колхозуудта бии байгаа азарганнуудые ямараар хэрэглэжэ орооной кампаниие хэр зэргээр үнгэргэһэн дээрэһээ адуу моридой тоо толгойн олошоролго дулдыдаха байна.

Гүүдые ороондо һайн шанартайгаар оруулжа, адуун һүрэгые олошоруулха хэрэгтэ парти ба правительство угаа ехэ анхарал табидаг байха юм. Тиигэбэшье, республикын газартаряалангай органууд болон колхозууд үнгэрэгшэ жэлдэ адуу моридые хүгжүүлхэ талаар хангалтагүй дүнгүүдые харуулба. Олонхи колхозуудаар адуу моридой тоо толгой хоролтодо ороһон байгаа. Тэрэнһээ боложо республика дотор адуу моридые үсхэбэрилхэ гүрэнэй түсэб дүүргэгдээгүй байха юм. Мүн республикын колхозууд 1945 ондо гүүдые ороондо оруулха түсэбөө оройдоо 80.4 процент дүүргэһэн байна. Кударын, Иволгын, Мухаршэбэрэй, Хэжэнгын, Кяхтын, Кабанскын колхозууд гүүдые ороондо оруулха шухала хэрэгтэ хайша хэрэгээр хандажа. түсэбүүдээ мүн 55—70 процент дүүргэһэн.

Ороной кампаниие хангалтагүйгөөр эмхидхэһэн ба үнгэргэһэнэй эсэстэ республикын колхозууд 100 толгой гүүн бүриһөө оройдоо 24,4 унага абаһан байха юм. Ороондо оруулха хүдэлмэрине һайн шанартайгаар үнгэрэгдөөгүй дээрэһээ хэдэн олон колхозуудай гүүд һубайрһан байна. Жэшээлхэдэ, Кабанскын аймагай Чапаевай, Кировэй нэрэмжэтэ колхозууд 20—30 гүүдые ороондо оруулһан дээрэ тоолоһон аад, оройдоо 2—3 гүүдээ унагалуулаа.

Аймагуудай газарай таһаг, зоотехнигүүд болон ветеринарна хүдэлмэрилэгшэд колхозуудай гүүдые ороондо хэр зэргээр оруулжа байһые, тэрэшэлэн азарганнуудаа ямараар хэрэглэдэгыень хүсэд шалгадаггүй, тэдэнэртэ тодо һонор заабари үгэдэггүй байха юм. Тиихэдэнь олохон колхозууд гүүдые ороондо оруулха эгээл һайн үеые үнгэргэжэрхидэг байна. Ороной кампаниие үнгэргэхэ зохистой хаһада гүүдые хүндэ хүдэлмэриһөө сүлөөлжэ азаргада табидаггүй баримтанууд олон бии. Гадна, ороондо ябаха азарганнуудые олонхи колхозойхид али бухы хүдэлмэридэ унажа, хүсыень буурууладаг байгаа. Мухаршэбэрэй аймагай «Красный зарин», Түнхэнэй аймагай «Гигант» колхозуудай һайн үүлтэрэй азарганнууд ехээр унуулһан дээрэһээ үхэһэн байха юм. Тэрэшэлэн республикын олонхи колхозуудай азарганнууд шалгагдаагүй байгаа. Мүн гүүдые ороондо оруулаад, тэдэнэрэй хээлитэй болоһон болоогүй тухайнь тоо бүридхэл хэгдээгүй байгаа һэн. Зарим колхозууд гүүдые нэгэ удаа азаргада табижархёод, ороондо ороо гэжэ тоолодог байһан юм.

Тиигэбэшье, үнгэрэгшэ жэлэй энэ алдуунуудые республикын зарим колхозууд һургаал болгожо абаагүй байна. Жэшээлхэдэ, Кяхтын аймагай «Улаан Табангууд» колхоздо гүүдые ороондо оруулха хүдэлмэри тон хангалтагүйгөөр ябуулагдана. Хэтэрхэдээ тэрэ колхозой правлениин түрүүлэгшэ нүхэр Цыдендоржиев гэгшэ колхозой үүлтэртэ азаргые ондоо тээшэнь худалдажархиба Мүн Курумканай аймагай «Октябрь» колхоз азарганнуудаар тон дутамаг байбашье, үүлтэртэ нэгэ азаргаяа худалдаһан байха юм.

Кабанскын аймагай колхозууд үүлтэртэ азарганнуудаа аяар мүнөө хүртэр унажа ябадаг заншалаа орхёогүй. Кировэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Фроловһоо үүлтэртэ азаргыя юундэ унанабта гэжэ асуухада: «Ябагаар ябахаалди» гэһэн хойрог харюу үгэдэг байха юм. Мүн тус аймагай Чапаевай нэрэмжэтэ колхозой азарганнууд хүсэ шадал багатай байна. Республикын зарим колхозууд ороной кампаниин үедэ хэрэглэгдэхэ үбһэ тэжээлшье гаһалаагүй байха юм.

Гүүдые ороондо оруулха сагай ороботшье, республикын колхозууд энэ шухала кампаниие тон. ехээр уншагайруулна. Тиихэдэнь аймагуудай газарай таһагууд болон малажалай мэргэжэлтэд ороной кампаниие һайн шанартайгаар эмхидхэжэ саг соонь үнгэргэхын түлөө шангa хэмжээ абаагүй байһаар. Энэ хадаа адуу моридой тоо толгойе олошоруулха асуудалые тоогоогүй байһан ябадал элирхэйлнэ.

1946 ондо бүхы гүүдые ороондо оруулха ябадал тон шухала байна. Тиихын тулада гүүдые ветеринарна хүдэлмэрилэгшэдтэ үзүүлхэ, ороондо хүсэд хүрэхэ азарганнуудые бэлэдхэхэ мэтэ тон шухала болоно. Ороной кампаниие ябуулжа байха үедэ азаргада табиһан гүүнэй хээлитэй болоһон тухай заатагүй тоо бүридхэл хэхэ ёһотой.

Адуу моридые үсхэбэрилхэ баялиг дуршэлтай болоһон түрүүшүүд гүүдые бүгэдыень унагалуулаад, түлнүүдыень бүрин бүтэнөөр тэнжээдэг байна. 1945 ондо Яруунын аймагай «Коминтерн» колхозой адуушан нүхэр Аюшиев 40 гүүдые ороондо оруулжа түрүүлээд, унагадыень элүүр энхээр үсхэбэрилбэ. Тэрэшэлэн Хэжэнгын аймагай Доодо-Худанай сомоной Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой адуушан нүхэр Гармаев, Зэдын аймагай «Улаан Үшөөтэ» колхозой мориной-товарна үүлтэртэ фермые даагша нүхэр Дондоков гэгшэд үнгэрэгшэ жэлдэ ороной кампаниио һайнаар эмхидхэһэнэй ашаар олохон гүүдые түрүүлжэ түл абаа.

Энэ жэлдэ ороной кампаниие һайнаар үнгэрэхын тулада азаргада табиха үе соо бүхы гүүдые хүдэлмэриһөө сүлөөлхэ хэрэгтэй. Тиихэ забһартаа элэ гүүдэй ороно сар, һубай үнеэдые хүллэжэ хүдэлмэридэ унаха байна. Адуунда ябажа байһан эмниг гүүдые хүдэлмэридэ унажа болохогүй.

Үүлтэр һайнтай, хүсөөр ехэ адуу моридые үсхэбэрилхын тулада азарганнуудые зүбөөр хэрэглэхэ шухала. Түбхын түрүүндэ, азаргые шэлэн олоходо үүлтэрые бүлэглэһэн түсэб хараадаа абалсаха хэрэгтэй. Азаргые шэлэн ололгодо дуршэлтэй хүнүүд өлсүүлэгдэхэ ёһотой. Шэлэн ологдоһон азарганнууд районой үүлтэрэй дансын эрилтэнүүдые харюулжа шадахаар байха зэргэтэй. Ороондо ябаха азарганнууд һайн тэжээл дээрэ табигдаха байна. Гүүдые ороондо оруулха бэлэдхэл хэгдэжэ байха үедэ азарганнуудта сүүхэ соо 5 килограммһаа бага бэшэ концентрат тэжээл үгтэхэ нормотой юм. Ороной кампаниин ябуулагдаха бүхы үе соо нэгэ толгой азарга бүридэ 5 центнерһээ бага бэшэ овёс, 8 центнер һайн шанартай үбһэн эдюулэгдэхэ байна.

1946 ондо гүүдые ороондо оруулха кампани июниин 1 хүртэр гол түлэб дүүргэгдэхэ ёһотой. Өөһэдын азаргагүй гү, али үсөөн азаргатай байһан колхозууд ороной үедэ ондоо тээһээ азарга абажа, бүхы гүүдээ турахэ болгохо байна.

Аймагай малажалай таһаг, малажалай мэргэжэлтэд болон колхозуудай мориной-товарна фермэнүүдэй хүтэлбэрилэгшэд, адуушад болбол гүүдые ороондо оруулха хэрэгтэ онсо анхаралаа табиха байһаниинь лабтай.

А. БАЛДАЕВ, БМАССР-эй

Малажалай Министерствын адуу моридые үсхэбэрилхэ Управлениин ахалагша зоотехник.

Адуу малаа олошоруулжа, ашаг шэмыень дээшэлүүлхын түлөө

СССР-эй Верховно Советэй сессиин түүхэтэ документнүүдээр ба арадай ажахын. ажалшан арадай энхэ амгалан байдалые хангаха дүрбэдэхи сталинска табанжэлэй түсэбөөр зоригжоһон Торейн аймагай Доодо-Торейн сельсоветэй Энгельсын нэрэмжэтэ хүдөө ажалай артелиин хонишод нүхэд Ц. Жапова, Ц. Табанов, ямаашан Ц. Буянтуева гэгшэд хони ямаагаа олошоруулжа, тэдэнһээ абтаха ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ, шэнэ түлнүүдые хоролтогүйгөөр тэнжээхын түлөө хамсыгаа шуужа оролсонхой.

Тэдэнэр хони ямаалаа тураангүй, тобир тарган ба элүүр энхээр байлгахын түлөө хамаг бүхы хүсэ шадабаряа гаргадаг байна. Хони ямаадаа оролдосотойгоор харууһалһанай ашаар үнгэрэгшэ жэлдэ эдэнэр хони ямаа үсхэбэрилхэ гүрэнэй түсэб үлүүлэн дүүргэжэ шадаһан байгаа. Мүн тэрэшэлэн өөһэдыңгөө харюусалгада тушаажа абаһан һүрэгөө һайнаар харууһалжа, гарахада оруулдаггүй, нооһо хайшалха. һү һааха түсэбүүдээ үлүүбшэлэн дүүргэһэн байгаа.

Фермын отарые даагша магтаалтай хонишон нүхэр Ц. Жаповагай даажа абаһан 358 толгой хонидынь тобир таргануудбайха юм. Нүхэр Жапова үбэл зунай үедэ адуулгые һайнаар эмхидхэдэг, үбһэ тэжээл зүбөөр гаргашалдаг ба шадабаригайгаар харууһалжа хонидоо хоролтогүйгөөр ондо оруулһанайгаа түлөө 8 толгой хурьгадые нэмэлтэ түлбэри абаһан байха юм.

Энэ жэлэй үбэлжэлгын үе соо 200 толгой хурьгадые хүлеэжэ абаад, бүгэдыень тобир тарганаар тэнжээжэ байна.

Фермын отарые даагша нүхэр Ц. Табанов өөртөө даажа абаһан 308 толгой хонидоо түхэрсэн жэл соо адуулжа, тобир тарган байлгана. Энэ жэлдэ 200 хурьгадые хүлеэжэ абаад, бултыень элүүр энхээр тэнжээжэ байна. 1945 ондо тус колхозой правлени болбол нүхэр Табановта 6 толгой хурьгадые ажалай нэмэлтэ түлбэри болгон үгөө һэн.

Колхозой түрүү ямаашан нүхэр С. Буянтуева болбол үнгэрһэн жэлдэ ямаадаа хоролтогүйгөөр харууһалжа, түл абаха түсэбөө үлүүлэн дүүргэһэнэй түлөө ажалай нэмэлтэ түлбэри 9 толгой ишэгэдые абаа. Мүнөө нүхэр Буянтуевагай харууһалжа байһан 518 толгой ямаадайнь үсэ шадал дунда ба дундаһаа дээшэ.

Эдэнэр үбэлжэлгые амжалтатайгаар үнгэргэжэ байһанаараа хизаарлаагүй, харин майн урда тээхи социалистическэ мүрысөөндэ эдибхитэйгээр оролсожо, хони ямаадаа олошоруулха, тэдэнһээ абтаха ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ, шэнэ түлнүүдые хоролтогүйгөөр тэнжээхэ гэхэ мэтын социалистическэ уялгануудые бэе дээрээ даажа абаһан байна.

Б. ДАНСАРУНОВ,

«Б. М. Үнэнэй» тусхай корреспондент.

МАНАЙ РЕСПУБЛИКЫН НОНИН

Советскэ радиогой hайндэртэ бэлэдхэл

Республикын культура ба гэгээрэлэй эмхи зургаанууд энэ оной майн 7-до болохоёо байhан советскэ радиогой hайндэрлэлгые hайнаар тэмдэглэхээр бэлэдхэл ябуулжа байна.

Городой ба аймагуудай библиотеканууд бүхэн энэ үдэр советскэ радиогой хүгжэн ургаhан тухай фото-выставкэ эмхидхэхээр хараалнад. Тэрэшэлэн лекцинүүдые ба хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэхээр бэлэдхэл ябуулагдана.

Мүн аймагуудтахи хэлхеэ-холбооной конторонууд радиоточконуудые заhабарилгын ба шэнээр тогтоолгын хүдэлмэринүүдые хэжэ захалаа.

ВКП (б)-гэй обкомой лекторскэ бюро тус үдэртэ зорюулагдаhан лекцинүүдые үнгэргэхэ байна.

Горэдой сад hэргээгдэжэ байна

Улан-Удын садые нээхын урда тээхи хүдэлмэри мүнөө үнгэргэгдэжэ байна. Энэ хүдэлмэриие ябуулхын түлөө 80 мянган түхэриг үгтэhэн байха юм.

Түсэбэй ёhoop тэндэ танцын площадка шэнэлхэн заhабарилагдажа ехэ болохо, ёхорой площадка шэнээр баригдаха, зунай театр, павильон, биллиардын таhаг заhабарилагдаха юм. Гадна квас ба пиво гэхэ мэтэнүүдые худалдаха 10 шэнэ киоск баригдахаар хараалагдана.

Нүүдэл лавканууд

Ахын аймпотребсоюз март hарада эд бараанай эрьесээр ба элдэб хүдэлмэринүүдые ябуулха талаар ехэхэн амжалтануудые туйлаhан байна.

Тус аймпотребсоюзай түрүүлэгшэ нүхэр Бурдуков хүдэлмэреэ эмхитэй hайнаар табихаhаа гадна, сельпо ба лавкануудай хоорондохи мүрысөөе эрхимээр хүтэлбэрилнэ. Иимэ дээрэhээ энэ аймпотребсоюз эд бараанай эрьесээр даалгабаряа 179.9 процент дүүргэhэн ба гагаhа барилгын хүдэлмэриие муу бэшээр ябуулжа, республика дотороо түрүү hуури эзэлhэн байна.

Мүн Кяхтын аймпотребсоюз (түрүүлэгшэнь нүхэр Кожевников) эд бараанай эрьесээр кварталайнгаа түсэб 136 процент дүүргэhэн байха юм.

Энэ аймпотребсоюзай сельпонууд хабарай тарилгын үедэ нүүдэл лавкануудые эмхидхэжэ, колхозникуудые хүдэлмэриhөөнь таhалдуулангүй үргэн хэрэгсэлэй эд бараагаар хангаха байна.

Колхозникуудта худөө-ажахын зэр зэмсэгүүдые үгэнэ

Улан-Удын «Сельхозснабай» конторо (начальнигынь нүхэр Шевнин) республикынгаа колхозуудые худөө-ажахын зэр зэмсэгүүдээр хангаха энэ жэлэй түрүүшын кварталай түсэб 139.4 процент дүүргэбэ. Иигэжэ энэ конторо болбол мүнөө ябажа байгаа хабарай тарилгые колхозуудай амжалтатайгаар үнгэргэхэ хэрэгтэнь ехэхэн туhаламжа үзүүлhэн байна.

Мүнөө «Сельхозснабай» хүдэлмэрилэгшэд майн hайндэрлэлгын хүндэлэлдэ дэлгэрhэн мүрысөөндэ оролсоод, үбhэ хуряалгада хэрэглэгдэхэ зэр зэмсэгүүдые бэлэдхэжэ байна.

Мартагдан орхигдоhон рынок

Хэжэнгын аймагай центр болохо Шунуута тосхондо нилээд олон айлнууд ба аймагай албахаагшад байдаг юм. Тэндэ колхозникуудай асарhан продуктада худалдадаг колхозно рынок бии болгогдоhон байна. Гэбэшье, тэндэнь ямаршье таарамжатай зохид сарай барилга байдаггүй, тон жаахан хуушан сарайнь hандаршаhан байха юм. Иимэhээ колхозникуудай асарhан мяха тоhоной шорой тоhондо булагдажа байдагынь элитэ.

Аймагай главна врач нүхэр Кузьмина болон райсантаhагай хүдэлмэрилэгшэд иимэ hалан hадар худалдаае болюулхын түлөө асуудал табидаггүй, өөhэдөө энэ рынокhоо продуктнуудые худалдажа абаад, хамаагүй гэртээ харижа байха юм.

П. СОДБОЕВ.

Шэнэ столово эмхидхэгдэхэнь

Байкало-Сэлэнгын пароходствын дэргэдэхи хүдэлмэришэдые хангаха таhаг хүдэлмэришэдэйнгээ хамтын эдеэ-хоолой hайжаруулхын түлөө шэнэ столово эмхидхэхэнь.

Энэ столово болбол апрелиин 26-hаа хүдэлмэрилжэ захалханъ. Тэндэ нэгэ дары 200 шахуу хүнүүд хооллоно гараха арга боломжотой болохо байна.

Хэлхеэ-холбооной түрүү конторо

Торнин аймагай хэлхеэ-холбооной конторо (начальнигынь нүхэр Белых) энэ жэлэй түрүүшын кварталай түсэб олзо оруулалгаар 119.9 процент дүүргэжэ республика соогоо түрүү hуури эзэлбэ.

Иимэнүүд амжалтануудые туйлаhан тайнь дашарамдуулжа тус конторододо Бурят-Монголой Министрнүүдэй Совет дамжуулгын туг барюулба.

Мүн тэрэшэлэн хэлхеэ-холбооной эмхи зургаануудай хоорондохи мүрысөөндэ Улан-Удын радиоузел оролсожо, муу бэшэ амжалтануудые туйлаhан байна. Энэ конторо (начальнигынь нүхэр Таиров) март hарынгаа даалгабари олзо оруулалгаар 122 процент дүүргээ.

Улаан буландаа түлеэ бэлэдхэбэ

Баргажанай аймагай Сувинскэ сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхозой комсомолецууд сомоной оо уншалгын байшанда туhаламжа үзүүлнэ.

hаяхан, энэ колхозой комсомольско эхин организациин 14 комсомолецууд тайга гаража, нэгэ үдэрэй турша 2 кубометр түлеэ уншалгын байшанда зорюулжа бэлэдхэбэ.

Тиимэ ушарhаа тэдэнэй уншалгын байшан ерэхэ үбэлдөө түлеэ заhаа дутангүй, саг үргэлжэ хүдэлмэрилхэ арга боломжотой болоно.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ПВЗ-гэй колесно-тендерно цехын токарь стахановец Т. А. Багин. Нүхэр Багин үдэрэйнгөө даалгабариие ходолоо үлүүлэн дүүргэнэ.

И. Красавцевай фото.

Хилын саана

Германиин социал-демократическа ба коммунистическэ партинуудай берлинскэ организацинуудые нэгэдүүлгэ

БЕРЛИН, апрелиин 17. (ТАСС). Германиин эзэмдэлгын Советскэ зонын 5 провинцинууд ба федеральна газарнуудтахи Германиин социал-демократическа партиин (СДПГ) ба Германиин коммунистическэ партиин (КПГ) организацинуудые Германиин социалистическэ нэгэдэмэл парти (СЕПГ) болгон нэгэдхэхэ ябадал hаяхан дүүрэбэ гэжэ мэдээсэгдэhэн байна. Тэрэнэй hүүлээр СДПГ ба КПГ-гэй Ехэ Берлинэй организацинуудые нэгэдэлгэ болоhон байна. Нэгэдхэхэ гэhэн хүдэлмэришэдэй эрмэлзэлгэ болбол тэсэшэгүй худал хуурмаг ябадалай туhаар Берлиндэхи СДПГ-эй организациин хахаралые туйлахаар оролдоhон баруунай социал-демократуудай ехэхэн бүлэгүүдэй талаhаа шэрүүн эсэргүүсэлтэдэ тулгардаба. Тэдэнэй Целендорфдо байгуулhан шэнэ «социал-демократическа парти» хадаа хүдэлмэришэн олониитэhээ таhархай бүлэг болоно.

hүүлэй неделиин соо социал-демократическа хүдэлмэришэд хахарал гаргагшадтай эдибхитэйгээр тэмсэбэ. Энэнэй ашаар хүдэлмэришэн ангиие ехэхэн хахаралда оруулха гэжэ оппозициин толгойлогшодой хүсэлэнhөө тад ондоо юумэ болошобо. Партийнабэшэ хүдэлмэришэтэй үргэн олониитэ нэгэдэлэй шэнэ партида орожо эхилбэ. Вайсензейдэ (Берлинэй район) хоёр партинуудай ниилэхын урда тээ 2.400 коммунистнууд ба 2.200 социал-демократууд байhан байна. Районно организацинуудай шэнэ социалистическэ нэгэдэмэл партида ниилэhэнэй hүүлээр 5.000 тухай ажалшад СЕПГ-дэ орохо тухай мэдүүлэнүүдые үгэhэн байна.

Апрелиин 13-да Берлиндэ болоhон СДПГ ба КПГ-гэй окружной конференцинүүд хоёроо нэгэдхэхэ тухай шиидхэбэри абтаhан байна. Хоёр конференцинүүдэй делегадууд тус тустаа заседани хэжэ. СДПГ ба КПГ-е Германиин социалистическэ нэгэдэмэл парти болгон нэгэдхэхэ гэжэ нэгэн дуугаар тогтообо. Советскэ эзэмдэлгын Германиин зоноdoхи хүдэлмэришэдэй хоёр партинуудые нэгэдхэхэ ябадал энэ актаар бүрины hэн дүүргэгдэhэн байна.

Апрелиин 14-дэ Германиин социалистическэ нэгэдэмэл партиин нэгэдэхи окружной конференци болобо. 3 мянган hуурптай «Пласт» гэжэ театрай ехэ зал делегадууд ба айлшадаар дүүрэhэн байба. Партерай түрүүшын hуурииудта союзна засагуудай түлөөлэгшэд, ложонуудта союзна хэблэлэй түлөөлэгшэд байба. Президиумэй hууриие урда тээнь hунгагдаhан СЕПГ-гэй окружной правлениин членүүд эзэлбэ.

Вильгельм Пик гэгшэ олон дахин альга ташалгаар таhалдуулагдан тобшохон амаршалгын үгэ хэлэбэ. Тэрэнэй дараа Отто Гротеволь гэгшэ трибунада гараба. Пик ба Гротеволь, тэрэшэлэн социал-демократическа партиин ветеран Эйген Эрнст гэгшэд президиумдэ hууринуудые эзэлбэ.

СЕПГ-гэй Саксонско организациин үмэнhөө Отто Бухвиц гэгшэ амаршалгын үгэ хэлэбэ.

hүүлээрынь, шэнэ партиин зэргэлгэ тухай СЕПГ-гэй Берлинскэ организациин түрүүлэгшэд Герман Матерн ба Карл Литке гэгшэтэй элидхэлнүүдые конференци дуулаба.

Индиин коммунистическэ партиин меморандум

ДЕЛИ, апрелиин 21. (ТАСС). Индийскэ коммунистическэ партиин генеральна секретарь Джоши гэгшэ Индидэхи английска правительственна делегацида меморандум үгэбэ, тэрээн соо Индиин бэеэ даанхай ба суверенитедые тооhон английска тодорхой декларациие тунхаглахые компарти эриhэн байна. Английска правительство болбол өөрынгөө уиэн сэтгэхэлтэ байhаниие гэршэлжэ, 6 hарын турша соо Индиин бүхы территориhоо, мүн княжествонуудhаа английска сэрэгүүдые бултыень нүүлгэн гаргахаар шиидэнги байhанаа мэдүүлхэ ёhотой. Английска правительствын энэ декларации хадаа индийскэ политическэ партинуудай өөhэдынгөө арсалдаануудые таарулан ябуулхаhаа дулдыдангүйгөөр тунхаглагдаhан ба бэелүүлэгдэhэн байха ёhотой. Индийскэ союз тухай асуудал хадаа дотоодын асуудал гэшэ, тэрэниие арад өөрөө шиидхэхэ юм гэжэ меморандум соо хэлэгдэнэ. Индидэ өөртэнь засагыень дамжуулан үгэхэhөө Англиин арсаhаниие сагаарлуулhан баримта болгожо энээниие табижа болохогүй. Арадай дундахи олон hаналые ашаглаха, английска эзэрхэлгые мүнхэдхэхын тула зоргоороо хубаалгые баалаха ба князьнуудые байлгаха гэhэн ямаршье туршалта болбол индийскэ арадhаа харюу сохилто абаха.

«Шэнэдхэн байгуулагдаhан провинцинуудые Сапд. Рожгутан гэжэ провинцинууд ба Пенжабын баруун хубида аляар хэлын ба культурна талаараа али болохоор нэгэ бүхэли байхаар индийскэ национальностинуудые анха түрүүн хубаарилжа hууряжуулха база дээрэ» хилэ тогтоохо комисси байгуулхые сагзуурын правительстводэ даалгахые меморандум дурадхана. Община бүхэн болбол тусгаар болохо эрхэ, индийскэ союзтай нэгэдэхэ гү, тусгаар эрхэ сүлөөтэй гүрэн гү, али индийскэ ондоо союз байгуулха ябадалые өөрынгөө дураар шиидхэбэрилхэ эрхэ абаха ёhотой. Индийскэ коммунистическэ партиин дурадхалаар хуули гаргалгын суглаанда hунгалта хадаа тусгаар болохо эрхые тооhон ябадал дээрэ үндэhэлхэ ёhотой. hунгалтануудай политическэ партинууд хадаа тусгаар болохо тухай гү, али союз тухай асуудал хадаа арадай үмэнэ табиха ёhотой. Национальна союз бүхэнhөө олонхиин голосоор hунгагдаhан делегадууд хадаа тэдэнэр хуули гаргаха индийскэ суглаанда нэгэдэжэ, индийскэ союз байгуулха гү, тэрэнэй гадаа тээ үлэжэ, тусхай эрхэ сүлөөтэй гүрэн байгуулха гү, али ондоо индийскэ национальна союзтай нэгэдэхые шиидхэбэрилхэ ёhотой.

Италиин томо... газарнуудтахи му... hунгуулинуудай... дүнгүүд

РИМ, апрелиин 19. (ТАСС)... линнудай 66 главна г... 300 0-hаа дээшэ хүнтэй... тай 48 о щинанудта а... тэ пропорци нальна т... стемын ёhoop голос... муниципальна hунгуули... дүнгүүдые отодын хэрэ... сте ство тун аглаба. 4... 2570 hууриень зүүн... Тэрээн соонь коммун... социалистнууд — 885, ... нууд — 222, сардинска ... ствия» (Сардиния) — 29, ... нуудай элдэб блогууд 350... Христиа ско-демократическ... hуури абаба Баруунай ... бүлэгүүд — 494 hуури аб...

1. 600 общи н нуу hаа ... цинуудай 29 главна горо... пиналыш hунгуулинууд ... гэгдэхэ ёhотой байна.

Югославитай хусэд ди... харилсаа тогтоохо тухай... гүрэнэй департаментын...

ВАШИНГТОН, апрелиин 1... США болбол Югославитай ... атическа харилсаае шууд ... уулхань гэжэ США-гэй ... а тамент хэблэлэй түлөө... несхо о. Гүрэнэй депарат... США-да hууха 10 осл вс... даар Косоновичые томил... hэн тухай...

Хиралиин Испан... Республиканск... правительствые Юг... тоолобо

БЕЛГРАД, апрелиин 17. (... с ав. ии правительство бо... республиканска правительс... ... ба тэрээнтэй дип омат... рилсаа тогтоохоо бэлэн ... дуулбэ гэhэн хуулита мэдэ... лагдаба.

Макмиллан Греци...

ЛОНДОН, апрелиин 20. (ТАСС)... агентствын Афинайха мэдэ... английска парламентын чле... Гарольд Макмиллан тэндэ ... хадаа шэнэ греческэ преме... гадаадын хэрэгүүдэй минист... тай ба регент Дамаскиностой ... уулзаhан байна.

Осиин державану... сэрэгэй корабль... шэнгээгдэбэ

НЬЮ-ЙОРК, апрелиин 2... Ассошейтед пресс агентствын ... корреспондентын мэдээсэ... американска эзэмдэлгын зас... Кобэ ба Курын районуудта ... 1 германска ба 1 итальянска... гуур ябадаг онгосонуудые ... гэ бэ Т р э н h э г д п 4 000 ... баггаасатай үшөө хусал ... авианосец уhанда шэнгээгдэ...

Суданай генерал-губер... мэдүүлгэ тухай Еги... хэблэл бэшэ...

КАИР, апрелиин, 21. (ТАСС)... лиин 18-да Суданай генерал... Губерт Хадистон болбол ... хадаа 20 жэл үнгэрhэн ... дааихай байдалтай болохо г... Энэ мэдүүлгэ болбол ... схээр дураа гутаха ябда... «Аль-кутла», «Аль-мокаттам»... аблаг» ба бусад газетэнүү... петскэ договорые дахин хар... тухай хэлсээндэ Судан тухай... оруулха ёhотой. Хадистоной ... болбол энээндэ эсэргүү хада... асуудалые хэлсэхэ зүйлhээ ... бэшэнэд.

Сенатор Пеппер...

НЬЮ-ЙОРК, апрелиин 21. ... «Американско-советскэ хани ... национальна совет эээр» хэблэ... ниора гараба, тэрээн соо... американска хани барисаада... сенатор-демократ Пепперын ... штатhаа) хэлэhэн угэ бии. ... бол брошюрын урид үгэдэ ... байна:

«Советскэ Союз хадаа ... манай союзник байhандал ... байдалай үдэрнүүдтэ манай ... мүн. Советскэ Союз болбол ... сагайхилал алли, ерээдүйдэ ... нүхэр байхые хүсэнэ Дайна... хангаhан «Ехэ гурбанай» ... ямар нэгэн хохидол ушаруул... амгалан байдалые сахиhаны ... дээрэ бүтээлиинтын сэсэгл... ябадалда бигэндэ түбэг тата... гаргахагүйбди».

Харюусалгата редакт...

Ц. Д. ДАМДИ...

ОРОДОЙ ГАЙХАМШАГТА ПОЭТ

В. А. Жуковскиин наhа бараhанhaa хойшо үнгэрhэн 94 жэлэй ойдо

Василий Андреевич Жуковский помещик Бунинай хуулита бэшэ хүбүүн болохо, 1783 ондо пленэдэ абтаhан турок эхэнэрhээ түрэhэн байна. Тэрэ бэлёол өөрынгөө обог нэрые Мишенскэ тосхондо байhан бунинүнай мэдэлэй hууриндахи үгырhэн помещик Андрей Григорьевич Жуковскийhoo залгуулан абаhан байгаа. Жуковский өөрынгөө эхин hуралсалай жэлнүүдые Тульска пансиондо дүүргэбэ. Саашанхи эрдэм мэдэрэлээ ехэжүүлхэ hуралсалаа эсэгын талаар эгэшэ болохо Юшковагай бүлэнэр соо олоhон юм.

Юшковагай гэр бүлэнэрэй тэрэ үеын литература болон искусстводо hонирхон оролсожо байдаг ушарhаань тэдэнэй гэртэ тэрэ үеын уранзохёолшод холодоо ябажа байдаг байба. Карамзин гэжэ олондо алдаршан суурхаhан уранзохёолшо болон литературын бэшэшье томожоhон түлөөлэгшэд тэдэнэйдэ хэтын айлшад болоно байгаа. Тиимэhээ тэдэнэрэй хөөрэлдөөн дээрэhээ бишихан Жуковский литература поэзиин хэрэгтэй тон бишиханhaa хойшо таниласаба.

Энэ байдал тэрэнэй хурса hонор оюун ухаае литература болон поэзиин хүгжэмтэ урасхал тээшэ дуудан татажа байдаг болоhон юм.

Арбан дүрбэ наhатай Жуковский 1797 ондо Москвагай университетэй пансиондо оруулагдаба. Жуковскиин өөрынь юрэнхы урганата болон hаяхан эхилэн зохёоhон зохёолнуудтань hуралсалай тэрэ пансион айхабтар үржэлтэ нүлөө үзүүлжэ шадаба. Тус пансионой директор И. П. Тургеневэй бүлэнэр соо Жуковский ехэ таарууу зохид «эгээл өөрынгөө эрхэ байдалые» оложо шадаа.

Жуковский тэрэ үедэ байhан литературын кружогто багтан оробо. Тэндэнь аха дүү Тургеневүүд, Кайсаровууд, Мерзляков гэгшэд байhан байба. Эдэнэр хадаа дунда шадалай помещигүүдэй эгээл түрүү ба демократическа үзэл hаналтай зонуудынь байhан бэлэй.

Жуковский тэрэ үедэ айхабтар hонирхогдодог байhан немецкэ литературын зохёолнуудые ород хэлэн дээрэ оршуулжа уран творчествоёо эхилбэ. Оршуулха ажалдаа нилээд шадабаритай болоhоной удаа, тэрэ өөрынгөө творческо турилалай түрүүшын шүлэг балладануудые бэшэжэ захалаа.

В. А. Жуковскиин уранзохёолой творчествын түрүүшын хахадта ходо харагдадаг байhан «уйдхар гунигай темэ» тэрэнэй анха түрүүшын шүлэгүүдтэ байжа эхилhэн байна. «Хуурсагай шулуун хабхагай ойрохи hанал» (1797), «Амиды байдал ба тэрээнэй уг эхи» (1798), «Мүйн үйлөө» (1798), «Үхэhэдэй газар дээрэ байтар ерэhэн hанал» (1800) гэхэ мэтэ болоно.

Эдэ зохёолнууд соо—мүнгэлиг сагаан hара, хахадаа hандаран унаhан хуурсагай шулуунууд, ульгэр домог соо, ходо хэлсэгдэдэг шара шубууд магтагдан дуулагдажа байhан бэлэй. Али бүхыдэ хайшае хэрэг болоhон нэгэ тиимэ hанал тээгэ тэрэ үедэ нүлөөлэгдэhэн залуу поэт «Амтатай зохидхон голхорол», hанаата бололгые, найниие бүтээхээ оролдон шүтэлгые» харуулан бэшэхээ оролдодог байгаа. Тэрэнэй тэрэ үеын балладануудай зарим нууд соо хэтэ мүнхын жаргалта оншохо гансахан зам гэшэ гэжэ ухэлые харуулан бэшэдэг байба.

1802 онhoo 1808 он хүртэр Жуковский хамаг зон нүхэдhөө таhархай онсо байдалда орожо, дэлхэйн ехэ hайхан байгаалиин дунда байрлажа өөрынгөө эрдэм мэдэрэл дээшэлүүлхэ ажал ябуулба. Тэрэ үедэ ухаа бодолоо гүнзэгырүүлжэ, аяг зангаа болбосоруулан hайжаруулжа, яруунарые хайрлааша эгээл hайн, үнэтэ шанар өөртөө бии болгохоёо тэрэ оролдобо.

«Үншэн эхэнэртэ» гэжэ тэрэ үедэ бэшэhэн шүлэгтөө Жуковский иигэжэ хэлэнэ:

> Газар дэлхэйе харалаг болохоторнин.
> Гасалан уйдхар шамтай нүхэсөөл.
> Хүүгэн жаахан хани бододог
> Хүхюу аяг шамдаа
> заяаншни үгөөгүй,—гэжэ сэдьхэлээ хүдэлгэн хандана.

Хэдэн жэлэй үнгэрhэнэй hүүлдэ тэрэ нэй литературын ажалай тон эршэтэйгээр эхилжэ, ехэ зохёолнуудаа бии болгохо сагынь хүрэжэ ерэнэ. 1802 ондо английска сентименталист Грей гэгшын «хүдөөгэй могила» гэжэ уйдхар гунигай зохёолые (элеги) авторшалан оршуулhан юм. Энэ зохёолой үндэhэн удхаhаа hубэ татажа найруулhан зохёолынь тэрэнэй нэрые олонто мэдэгдэхэ болгобо.

«Вадим Новгородский» гэжэ повесть тэрэнэй удаахи жэлдэ Карамзинай историческэ зохёолнуудые дуряажа бэшэбэ. 1805—1806 онуудта Жуковскиин поэтическэ зохёолнуудайнь шанар удхань түргэнөөр ургажа, эгээл үндэр дээдэ шатадаа хүрэбэ. Т... үедэ Жуковскиин 1815 ондо тогто... «Арзамас» гэжэ литературын томо ... түрүү члениинь боложо шадаа.

«Арзамас» гэжэ тус кружок өөрынгөө хүдэлмэриие тэрэ үеын классическа поэзидэ харагдадаг байhан консерватизмтай үсэд шангаар тэмсэжэ, зорилго хараагаа бэелүүлбэ. Энэ кружогой ажалда Жуковскиин хэhэн нүлөө нилээд ехэ байгаа.

Жуковскиин зохёоhон олон тоото балладанууд, шүлэг магтаалнууд болон жэжэхэн дуунууд соо ажабайдалай hайжаран хубилалгада этигэхэгүй гү, али хүсэндэнь найдахагүй тиимэ аялга харагдадагүй болоhон байгаа. Тэрэ хадаа хүнэй байдалые, плангаяа «шадамар омог, сэдьхэлээр сэбэр» юрын hууриттэ зонуудта hайнаар хандажа бэшэдэг бэлэй.

Тэрэ өөрынгөө тон hайнууд дуунууд ба зохёолнуудта «бүдүүлигүүдэй болон князьнуудай жаргалда» үнэн зүрхөөрөө дураугүйдэн жэрхэдэг байhан ушарhаа:

> Алта мүнгэнэй пэнхипэнэй,
> Арбижан ехэжэн байлгые;
> Амитан хүнэй нюур шарайн—
> Унтаран буурал хатардагые,—

зохёолнуудтаа нюур харангүй эли тодоор бэшээ.

Байдалай хатуу хүндэhөө ядарал зоболон үзэгшэдтэ hанаа сэдьхэлээ үбдэжэ хандадаг байhан хадаа тэрэ болбол,

> Хачагые байгуулха геннүүд,
> Хашалан ядарал соо хэсорно.—гэжэ

гүнзэгы уйдхартайгаар зохёолнуудайнгаа нэгэндэ мэдүүлнэ.

> Дуратай нүхэрни, юунтэ иигэжэ
> Дуушни үйтай гомдолтой болооб?
> Гэмтэ гашуун шиниин үйлые
> Гэрэлтүүлжэ шарайшни харуулна
> Хамаг hэжэгымни ширхэн хахалжа
> Харюу намдаа хэлыш, ахамни.
> Амиты үнэн наhанайшни жаргал
> Али шамhаа тэрсэлбэ гээшэ гү?—

гэжэ тэрэ «Тургеневтэ» гэжэ шүлэг соогоо хэлэнэ. Мүн «Хахасалта», «Дуушада», «Миний эжэлдэ» гэхэ мэтэ шүлэгүүдтэнь тэрэнэй хэр зэргэ үнэнөөр нүхэсэжэ шададаг байhаниинь ба хани нүхэдтөө хахасахадаа тэрэнэй сэдьхэл бодолой али зэргэ хүндөөр уйдадаг байhаниие харуулна.

Өөрынгөө зохёоhон ба оршуулhан урдаа ортошогүй уран hайхан балладануудаараа болон шүлэг дуунуудаараа ородой классическа литературые баяжуулhан хадань, тэрэнэй бүхы ородой хэлэ бэшэгтэ болон культурын ургалтада айхабтар нүлөө үгэhэниинь арсалтагүй байна Ород арадай агуу ехэ поэт А. С. Пушкин «Жуковский минии эхин түрүүшын hургагша юм» гэжэ хэлэhэн байна.

Шэхэндэ дуулдаха хүгжэм аялгаараа сохилтынгоо олон янзаар болон ... таhал хэмжүүрээрээ Пушкинай урдахи үеын гансашье поэт Жуковскийтой зэргэлжэ шадахагүй байhан байгаа.

Өөрынгөө бэшэhэн ба оршуулhан гайхамшаг уран hайхан зохёолнуудаараа ородой литературые баяжуулhан Василий Андреевич Жуковскийе «унтарашагүй ирагуу хүгжэмтэ шүлэгүүдые зохёолог поэдүүдэй шэнэ залуу үетэниие бии болгоо» гэжэ тон зүбөөр хэлэдэг байна.

Пушкин, Грибоедов, Лермонтов, Фет, Тютчев гэхэ мэтэ ородой ехэнүүд поэдүүд бултадаа Жуковскиин зохёоhон уран hайхан зохёолнуудые шудалан уншадаг байhан юм.

Мүнөө, манай советскэ эхэ оронэй олон миллион уншагшадай дунда Василий Андреевич Жуковскиин дура сэдьхэлээ хүдэлгэмэ балладанууд ба дуунууд хэзээ хэзээнэйхиhээшье үлүүгээр hонирхогдон уншагдадаг болоо.

Ч. ЦЫДЕНДАМБАЕВ.

АДРЕС: г. Улан-Удэ, ул. Ленина 85. (ТЕЛЕГРАФНА АДРЕС: Улан-Удэ Үнэн) ТЕЛЕФОНУУД: отвеt. редактора—23, АТС—1-80; зам. редактора—7-89; ответ. секретаря—3-23; отделов: партийной жизни и промышленности—7-89, сельского хозяйства—6 03; писем и переводов—6 08 (2 зв). об'явлений 2-61 (2 зв).

Н—005905. Типография Государственного газетного издательства при Совете Министров БМАССР.